

**Nerevidirano poročilo o poslovanju
družbe DARS d. d.
v prvem polletju 2020**

Ljubljana, avgust 2020

Kazalo

Izjava o odgovornosti uprave	3
I.1 Podatki o družbi	4
I.2 Ključni poslovni podatki	5
I.3 Poslovna tveganja	7
I.4 Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji	15
I.5 Analiza poslovanja	19
I.6 Pomembni poslovni dogodki od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020	21
I.7 Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov	22
I.8 Povzetek nerevidiranega računovodskega poročila	23

Izjava o odgovornosti uprave

Uprava DARS d. d., odgovorna za sestavo polletnega nerevidiranega poročila o poslovanju družbe DARS d. d. v prvem polletju 2020, izjavlja, da so računovodski izkazi družbe DARS d. d. za obdobje, ki se je končalo 30. junija 2020, pripravljeni tako, da dajejo resničen in pošten prikaz premoženjskega stanja in poslovnega izida družbe. Pri pripravi izkazov za prvo polletje 2020 so bile upoštevane enake računovodske usmeritve kot pri pripravi letnih računovodskih izkazov družbe DARS d. d. za leto 2019. Računovodske ocene so pripravljene pošteno in premišljeno ter v skladu z načeli previdnosti in dobrega gospodarjenja in ob predpostavki nadaljevanja poslovanja družbe DARS d. d. v prihodnosti.

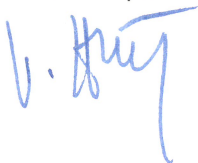
Uprava izjavlja, da je nerevidirano poročilo po našem najboljšem vedenju sestavljeno in objavljeno skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov in s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Uprava je odgovorna za ustrezno vodenje računovodstva, za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje in ohranjanje vrednosti premoženja družbe DARS d. d. in za preprečevanje in odkrivanje prevar ter drugih nepravilnosti oziroma nezakonitosti.

Celje, 7. 8. 2020

mag. Valentin Hajdinjak

predsednik uprave

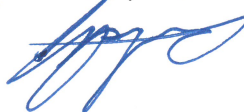
mag. Romana Fišer

članica uprave

dr. Peter Gašperšič

član uprave

Boštjan Rigler

član uprave

Rožle Podboršek

član uprave/
delavski direktor

DARS

DARS D.D.
DRUŽBA ZA AVTOCESTE
V REPUBLIKI SLOVENIJI

I.1 Podatki o družbi

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d.
KRATICA	DARS d. d.
SEDEŽ	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje tel.: (03) 426-40-71 faks: (03) 544-20-01
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana tel.: (01) 300-99-00 faks: (01) 300-99-01
SPLETNE STRANI	www.dars.si , www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.086.559.144,07 EUR
ŠT. IZDANIH DELNIC	55.650.231 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS d. d. je bila ustanovljena na podlagi ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. 1. 1994. Do 31. 12. 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. 1. 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS d. d. je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d., (v nadaljevanju SDH). DARS d. d. pri svojem poslovanju upošteva pri SDH sprejet Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, Kodeks upravljanja javnih delniških družb ter Priporočila in pričakovanja SDH kot upravljavca kapitalskih naložb RS, katerih cilj je vzpostaviti boljši sistem korporativnega upravljanja kapitalskih naložb države, urejenost družb in posledično boljše poslovanje družb.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim DARS d. d.:

- v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerih morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS d. d. ter ureja stvarnopravna razmerja v zvezi z avtocestami. DARS d. d. se je s tem zakonom preoblikoval v koncesionarja, ki mu je bila za obdobje trajanja koncesijskega razmerja podeljena stavbna pravica na zemljiščih, na katerih bo gradil, in prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo avtocestnih odsekov. ZDARS-1 prav tako določa, da DARS d. d. v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da DARS d. d. nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Skladno z ZUJF, ki je začel veljati leta 2012, je stavbna pravica, ustanovljena v korist DARS d. d., odplačna.

I.2 Ključni poslovni podatki

Ključni poslovni podatki v EUR	I-VI 2020	I-VI 2019	Indeks 2020/2019
Prihodki	187.916.676	251.435.094	75
Odhodki	152.860.063	154.898.185	99
Čisti prihodki od prodaje	179.671.746	223.693.760	80
Prihodki iz poslovanja	187.550.313	250.874.990	75
Poslovni odhodki	133.945.960	134.029.708	100
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	53.604.353	116.845.282	46
EBITDA	145.652.015	207.033.452	70
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	28.395.856	78.194.897	36
	30. 6. 2020	30. 6. 2019	Indeks 2020/2019
Sredstva	5.283.607.361	5.615.657.802	94
Osnovni kapital	2.086.559.144	2.322.284.140	90
Kapital	2.891.084.931	3.033.780.875	95
KAZALNIKI			
EBITDA v čistih prihodkih od prodaje	81,07 %	92,55 %	
ROE ¹	1,97 %	5,22 %	
	Leto 2020	Leto 2019	Indeks 2020/2019
Število zaposlenih			
Na dan 30. 6.	1.254	1.251	100

Poudarki poslovanja

Družba DARS d. d. je v obdobju od januarja do junij 2020 dosegla naslednje rezultate:

- Družba DARS d. d. je v prvem polletju leta 2020 ustvarila 187,9 milijona evrov poslovnih prihodkov, kar je za 25 % manj od doseženih v prvem polletju leta 2019.
- Čisti prihodki od prodaje so dosegli 179,7 milijona evrov. Kot posledico vpliva koronavirusa smo največji izpad beležili pri prihodkih iz naslova cestninjenja, ki predstavljajo kar 97 odstotni delež v čistih prihodkih od prodaje.
- Poslovni odhodki družbe DARS d. d. so znašali 133,9 milijona evrov, kar je primerljivo z enakim obdobjem leta 2019.
- Poslovni izid iz poslovanja (EBIT) je v obdobju od januarja do junija 2020 dosegel 53,6 milijona evrov, kar je za 54 % manj kot v enakem obdobju preteklega leta.
- Dobiček iz poslovanja pred obrestmi, amortizacijo in davki (EBITDA) je dosegel 145,7 milijona evrov, kar je za 30 % manj kot v prvem polletju leta 2019. EBITDA marža predstavlja 81-odstotni delež v čistih prihodkih od prodaje.
- Družba DARS d. d. je prvo polletje leta 2020 zaključila s čistim poslovnim izidom v višini 28,4 milijona evrov, kar je za 64 % manj kot v enakem obdobju leta 2019.

¹ čisti dobiček, preračunan na celo leto/povprečno stanje lastniškega kapitala v obdobju

- Razglašena epidemija je izrazito vplivala predvsem na padec prihodkov iz naslova cestninjenja, ki predstavljajo 93 % celotnih prihodkov družbe DARS d. d. . Skladno s tem je družba takoj sprejela dodatne ukrepe in pričela z njihovim uresničevanjem z namenom dodatne optimizacije poslovanja in s tem omilitve vplivov na njeno poslovanje v letošnjem letu. Družba DARS d. d. v prvih ocenah ocenjuje, da bo epidemija imela negativni vpliv na poslovni izid pred obrestmi, davki in amortizacijo (EBITDA) družbe v višini približno 4 % glede na načrtovanega za leto 2020. Prav tako ocenjujemo, da bodo posledice epidemije imele vpliv na doseganje poslovnih rezultatov družbe, vendar po oceni vodstva le-ta ne bo bistveno ogrozila finančne vzdržnosti, poslovanja družbe in ogrozila predpostavko delujočega podjetja. Razvoj dogodkov, povezanih s širitvijo okužb, njenimi posledicami in s tem povezanimi ukrepi, je še vedno nepredvidljiv, zato vodstvo družbe pozorno spremlja dogajanje.
- Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami zagotavljamo visok nivo likvidnosti družbe DARS d. d., ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo poleg refinanciranja potrebno vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.

I.3 Poslovna tveganja

V družbi DARS d. d. se zavedamo resnosti posledic, ki bi nastale z uresničitvijo različnih vrst tveganj. V vse bolj negotovem poslovnem okolju je obvladovanje tveganj pomemben dejavnik poslovnega uspeha družbe, zato veliko pozornosti namenjamo pravočasnemu zaznavanju tveganj in njihovemu upravljanju. Proces upravljanja tveganj je postal del našega strateškega poslovanja, zato smo ponosni na uspešno obvladovanje tveganj v letu 2019. Upravljanje s tveganji v družbi DARS d. d. izvajamo v treh obrambnih linijah. Na prvi obrambni liniji je poslovodstvo, ki je odgovorno za vzpostavitev in uspešno delovanje notranjih kontrol ter izvajanje postopkov obvladovanja na dnevni ravni. Naloga poslovodstva je prepoznavanje in ocenjevanje tveganj kot tudi opredelitev ustreznega odziva na tveganja – skladno s cilji organizacije. Druga obrambna linija vključuje tiste funkcije, ki izvajajo nadzor nad poslovnimi procesi in tveganji (kakovost, računovodske kontrole, fizično varovanje in podobne kontrole itd.). Zaposleni na omenjenih funkcijah so zadolženi za pravilno vpeljavo sistema obvladovanja tveganj. Spodbuja se opredeljevanje izpostavljenosti posameznim tveganjem in spremljanje uvajanja postopkov za obvladovanje tveganj ter razvijanje sistema poročanja o tveganjih. Tretjo obrambno linijo predstavlja revidiranje, tako notranje kot zunanje. V novembru 2019 je bila drugič novelirana strategija DARS d. d. 2017–2020, v kateri so bili nekoliko spremenjeni oz. dopolnjeni operativni cilji, ki podpirajo strateške cilje in na osnovi le-teh so bila ponovno prepoznana tudi strateška tveganja. Sistem tekoče preverjamo in dopolnjujemo, da bi bila ključna tveganja, ki jim je DARS d. d. izpostavljen, pravočasno prepoznana, ovrednotena in obvladovana.

Tveganja smo prepoznavali s pomočjo ciljev, ki so na najvišjem nivoju začrtani v strategiji družbe DARS d. d. 2017–2020 (druga novelacija), na nižjih nivojih pa glede na cilje, ki so začrtani v okviru posameznega procesa. V letu 2019 se je spremenila sestava Sveta za upravljanje s tveganji. Metodologijo za vrednotenje tveganj smo v letu 2019 spremenili. Verjetnosti nastanka smo ocenjevali s petstopenjsko lestvico: zelo neverjetno (10–20 let), precej neverjetno (5–10 let), srednje verjetno (1–5 let), precej verjetno (1 mesec do 1 leto), zelo verjetno (1 dan do 1 mesec), posledice tveganja so izražene bodisi vrednostno s petstopenjsko lestvico vrednosti (manj od 10.000 eur, 10.000 eur do 100.000 eur, 100.000 eur do 1 milijon, 1 milijon do 10 milijonov, več kot 10 milijonov) bodisi polkakovostno z ocenami 1–5 (nizke, zmerne, srednje visoke, visoke in zelo visoke).

Na podlagi vseh prepoznanih in ovrednotenih tveganj smo člani Sveta za upravljanje s tveganji pripravili nabor ključnih tveganj, s katerimi se aktivno ukvarjamo. Pri teh izbranih tveganjih smo določili sprejemljivo stopnjo tveganja, ki smo jo kot organizacija še pripravljene sprejeti. Zgornja meja tveganosti je skladna z našo poslovno strategijo in nagnjenostjo k tveganjem. V primerih, ko je stopnja sprejemljivega tveganja manjša od stopnje izračunanega tveganja, nastopi razkorak med dejanskim in še sprejemljivim tveganjem, ki ga moramo premostiti v koraku ravnanja s prepoznanimi tveganji. Za ugotovljena tveganja je vodstvo procesa, ki je skrbnik tveganja, izoblikovalo kontrolne mehanizme – aktivnosti, s katerimi zmanjšuje in obvladuje tveganja na oziroma pod sprejemljivo raven – in te sprejete kontrolne mehanizme tekoče spremljamo. Upravljanje tveganj je vpeto v vse ravni našega delovanja, redno preverjamo, če so se pojavila nove grožnje in posledično tveganja, kot npr. pandemija v mesecu marcu 2020, na osnovi katere smo uvedli nove ukrepe in pristope.

Prepoznana tveganja, ki smo jim namenili posebno pozornost, so:

- pandemija,
- omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj,
- prometne nesreče oz. stopnja prometne varnosti,
- odvisnost od zunanjih izvajalcev,
- izpad prihodka pri delovanju sistema DarsGo,
- izpad ključnih informacijskih sistemov,
- učinkovitost delovanja sistema DarsGo,
- ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj,
- tveganje prihodkov,
- izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželena fluktuacija),
- porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih,
- nezadostni viri za dvig kompetentnosti zaposlenih in posledično razvoja ciljne organizacijske kulture,
- skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu in
- varovanje okolja.

Pandemija

V družbi DARS d. d. permanentno pozorno spremljamo širjenje koronavirusa že vse od njegovega pojava v EU in sproti sprejemamo potrebne in ustrezne ukrepe na ravni organizacije dela, s ciljem zagotovitve neprekinjenega ter optimalnega poslovanja. Osrednji fokus uprave in novoustanovljene koordinacijske skupine za koronavirus je skrb za varnost in zdravje zaposlenih in uporabnikov avtocest in hitrih cest. Novo nastala »Navodila za preprečevanje okužb oz. preprečevanje širjenja koronavirusa« se zaposlenim posreduje permanentno; družba je vsem zaposlenim tudi posredovala posebno številko biltena z informacijami o delovanju družbe v sedanjih razmerah.

Uprava DARS d. d. in pristojne strokovne službe so pred razglasitvijo epidemije koronavirusa v RS pričele z obveščanjem in opozarjanjem na obnašanja in ravnanja zaposlenih ter preventivnimi ukrepi v družbi glede pojava koronavirusa. Zaposlenim je bila razdeljena zaščitna oprema (zaščitne maske, razkužila za roke in delovno okolje, zaščitna očala, idr.). Družba DARS d. d. je pripravila »Akcijski načrt, ki opredeljuje ukrepe in postopke za izvajanje delovnih procesov v vseh oblikah pojava koronavirusa«, preventivne ukrepe po delovnih okoljih in delovnih mestih ter ob izvajanju poslovnih procesov, izvajanje poslovnih aktivnosti v vseh pričakovanih učinkih/oblikah pojava koronavirusa – v delovnem okolju in izven delovnega okolja ter ukrepe/naloge strokovnih služb DARS za zagotovitev izvajanja Akcijskega načrta. Izvajanje le-tega se prilagaja potrebam in razmeram v delovnih okoljih oz. aktualnim poslovnim procesom.

Družba DARS d. d. se je ob razglasitvi epidemije koronavirusa v Sloveniji aktivno vključila v sistem delovanja Kriznega štaba RS in RŠCZ – dnevno poročamo o aktivnostih v zvezi koronavirusom v družbi. Ravno tako dnevno poročamo družbi SDH d.d. o poslovnih aktivnostih, ki jih izvajamo na AC in HC. V času od 13. 3. 2020 smo izvajali predvsem aktivnosti povezane s koronavirusom in aktivnosti v okviru nujnih rednih del po posameznih področjih.

Prav tako je uprava družbe pristopila k oceni ekonomskih posledic zaradi pandemije ter za nadzorni svet pripravila Poročilo o predvidenem vplivu trenutnega stanja povezanega s COVID-19 na poslovanje družbe DARS. Na podlagi javno dostopnih informacij je uprava družbe obravnavala številne resne, vendar verjetne scenarije v zvezi s potencialnim razvojem izbruha in pričakovanim vplivom na družbo in gospodarsko okolje, v katerem družba deluje, vključno z ukrepi, ki jih je slovenska vlada že sprejela. Vsa potrebna redna dela se opravljajo prilagojeno razmeram. V družbi DARS d. d. obvladujemo finančni položaj, zato zaradi koronavirusa izpolnjevanje finančnih obveznosti zagotovo ne bo ogroženo. Dobra likvidnostna situacija nam omogoča redno servisiranje dolgov. Prav tako zaradi zadostne finančne sposobnosti ne bo ogroženo izpolnjevanje finančnih zavez.

Družba vse aktivnosti tekoče analizira in je že vzpostavila sistem za dokumentacijo vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje. Ugotovljamo, da sprejeti ukrepi zaradi koronavirusa imajo vpliv na doseganje poslovnih rezultatov družbe, vendar po oceni vodstva le-ta ne bo ogrozil finančne vzdržnosti poslovanja družbe in tudi ne predstavlja bistvene materialnosti. Na podlagi navedenega in vsled obravnavanih vseh možnih scenarijev smo mnenja, da likvidnostno tveganje v naslednjih 12 mesecih ne bo visoko, kar pomeni, da bo družba nemoteno nadaljevala s poslovanjem in načelo neomejenosti delovanja velja. Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visok nivo likvidnosti družbe DARS d. d., ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti.

Menimo, da smo kot poslovodstvo sprejeli vse razumne ukrepe za pripravo vseh scenarijev, načine nenehnega ocenjevanja stanja in spremljanje učinkov sprejetih ukrepov. Zaradi učinkovitega obvladovanja različnih tveganj, povezanih s pojavom koronavirusa, in tako pripravljenih planov ukrepanja bo poslovanje družbe v obdobju naslednjih 12 mesecev od datuma poročanja potekalo nemoteno.

Omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj

Za zagotavljanje in ustrezno razporeditev sredstev za obnove avtocestne infrastrukture je oddelek za cestno infrastrukturo v sodelovanjem z oddelkom za obnove, ponovno pripravil Plan ukrepov za triletno obdobje (2020-2022), ki temelji na ugotovitvah spremljanja stanja infrastrukture, analizah ekspertnega sistema, analizah strokovnih skupin ter na strokovnih ocenah vrednosti predlaganih ukrepov in predstavlja izhodišča za ustrezno načrtovanje investicijskih obnovitvenih del. V dokumentu so k vsem predvidenim ukrepom v naslednjih treh letih dodane okvirne vrednosti del predvsem z namenom, da so ustrezne službe prehodno seznanjene s predvidenimi potrebami po zagotavljanju finančnih sredstev za vlaganja v obstoječo infrastrukturo. Pristojne službe morajo

planiranje potrebnih sredstev za investicijska vlaganja na obstoječi infrastrukturi prilagoditi potrebam, izraženim v navedenem dokumentu.

Finančna sredstva za vlaganja v obstoječo infrastrukturo so se za leto 2020 zagotovila na podlagi prerazporeditve lastnih sredstev iz poslovanja in pridobljenih sredstev iz postopkov zadolževanja za refinanciranje obstoječega dolga.

Kot posledica pandemije so na omrežju AC in HC zaznane manjše obremenitve s prometom in izrednimi prevozi ter posledično nekoliko počasnejše propadanje infrastrukture vendar se zaradi navedenega ne sme upočasnjevati zastavljenega tempa investicijskega obnavljanja, za kar pa morajo biti zagotovljena zadostna finančna sredstva.

Velika vlaganja se v naslednjem obdobju pričakuje v razvoj in posodobitev Nadzornih centrov, SNVP sistemov (sistemi za nadzor in vodenje prometa), novih C-ITS sistemov in novih komunikacijskih tehnologij, ki bodo nujna za sodoben nadzor in vodenje prometa.

Vlaganja v razvoj so potrebna tudi na področju mehanizacije za vzdrževanje, kjer se soočamo z vedno bolj ekstremnimi vremenskimi pogoji in večjimi zahtevami na področju pretočnosti avtocest (minimalna motnja prometa zaradi vzdrževanja). Tudi v času pandemije je osnovno poslanstvo DARSa, da so avtoceste prevozne brez omejitev, kar pa se lahko zagotavlja le na način, da redno dobavljamo, vzdržujemo in nadgrajujemo mehanizacijo in vozila.

Naraščanje števila nesreč oz. padec stopnje varnosti

Da preprečimo naraščanje števila prometnih nesreč oziroma padec stopnje prometne varnosti, moramo kot upravljavec in vzdrževalec avtocestnega omrežja ravnati strokovno ter izvajati ustrezna in učinkovita dejanja, ki na to posredno ali neposredno vplivajo. Tako v prvi vrsti pri izvajanju ukrepov s področja prometne varnosti spoštujemo ne samo zahteve domače zakonodaje, ampak prav tako obveznosti, ki nam jih nalagajo evropske direktive, hkrati pa tudi na podlagi dobrih praks in izvedenih študij izvajamo raznovrstne projekte s področja prometne varnosti, uporabe naprednih IT tehnologij in uvajanja pametne infrastrukture. Projekti v okviru katerih se predvsem posvečamo:

- projektnim rešitvam, s katerimi izboljšujemo prepustnost cest in zmanjšujemo število konfliktnih točk,
- uporabi opreme cest, ki v primeru napake voznika zagotavlja milejše posledice in s tem zmanjšuje število mrtvih ali hudo telesno poškodovanih in
- pripravi predlogov sprememb in dopolnitev zakonskih in podzakonskih predpisov, ki omogočajo uvajanje sodobnejših prometno tehničnih rešitev in uporabo učinkovitejše opreme cest.

Vse navedeno ob spremljanju novosti v tujini in učinkovite izrabe domačega znanja zagotavlja pogoje za izboljšanje prometne varnosti. V celotnem konceptu načrtovanja in gradnje novih odsekov, obnov, vzdrževanja, novih tehnologij ITS in upravljanja prometa, se varnost v povezavi z naraščanjem prometa izboljšuje. Pozitivne učinke imajo tudi koordinacije (ki jih izvajamo iz nadzornih centrov predvsem v primeru delovanja operativnih skupin na terenu in ob izrednih dogodkih), zagotavljanje ukrepov, ki se prilagajajo glede na prometne in vremenske razmere, ter nudenje informacij uporabnikom. Pri tem pa skrbimo tudi za kontinuirano izvajanje varnostnih kampanj in s ciljem promocije varnosti v prometu aktivno sodelujemo z deležniki na področju varnosti. Pri tem je zelo pomembno krizno komuniciranje ob izrednih dogodkih. Poenotiti je potrebno kanale komuniciranja iz terena do uporabnikov. Zagotoviti moramo enotni sistem komuniciranja, enotne protokole in različne scenarije glede na prioriteto dogodka.

V času pandemije se je prometna varnost izboljšala, kar je posledica upada prometa. Posledično to pomeni manj intervencij (manj porabe goriva in delovnih ur) ter manj poškodb infrastrukture.

V času pandemije se še detajlneje spremlja odvijanje prometa na avtocestah in hitrih cestah. Podatki iz števec prometa kažejo veliko zmanjšanje prometnih obremenitev, kar sicer ugodno vpliva na zmanjšanje zastojev in s tem povezanih prometnih nesreč (naleti), po drugi strani pa je posledica tega dvig hitrosti. Pri tem gre za precejšnje povečanje števila vozil tudi v visokih hitrostnih razredih – nad 180 km/h. S podatki o dogajanju smo seznanili Policijo, voznike pa na upoštevanje najvišjih dovoljenih hitrosti opozarjamo preko sistemov spremenljive prometno informativne signalizacije.

V razgovorih s pristojnimi ministrstvi in Policijo je bila ponovno izpostavljena smiselnost uvedbe sistemov sekcijskega merjenja hitrosti, ki so se v fazi testne postavitve v Sloveniji pokazali kot zelo učinkoviti. Za postavitve novih sistemov so v poslovnem načrtu za leto 2020 zagotovljena sicer minimalna sredstva, ki bodo v primeru uspešnega dogovora s Policijo omogočala pričetek aktivnosti. V tem primeru bi v letu 2020 lahko izpeljali postopek javnega naročila in izbire izvajalca. Stroški vzpostavitve sistemov pa bodo nastali šele po tem, ko bo izvajalec pridobil vse potrebne dokumente za obratovanje sistemov, za kar bo predvidoma potrebno vsaj 6 do 9 mesecev. Večja finančna sredstva bodo zato potrebna šele v letu 2021.

Odvisnost od zunanjih izvajalcev

Tveganje odvisnosti od zunanjih izvajalcev obvladujemo tako, da tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev, pripravljamo ukrepe za preprečitev vpliva neugodnih dogodkov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitve pogodb) in vzdržujemo zdrave poslovne odnose. Že pri izbiri izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito preučimo predvidene roke za izvedbo, plačilne pogoje in garancije, natančno določimo terminske plane dokončanja posamezne faze in skrbimo za kakovost pogajanj ter od izbranih izvajalcev zahtevamo ustrezne reference. Za nadzor nad izvajanjem pogodb imamo določene skrbnike pogodb, ki bdijo nad izvajanjem pogodbe ves življenjski cikel od priprave razpisne dokumentacije do sklenitve pogodbe, med samo izvedbo posla in nato vse do izteka garancijske dobe, če je ta predvidena. Prav tako skrbniki spremljajo tudi veljavnost posameznih dokumentov, npr. garancije, in so dolžni opozoriti, da se le-ti tekoče obnavljajo. Zaposluje se tudi nov kompetenten kader, ki se ga dodatno izobražuje in usmerja v skrbništvo določenega področja. Redno nadziramo stroške investicij, tako rednih kot tistih, ki so nastali zaradi naknadnih sprememb projekta. Vse projekte v vseh fazah izvajamo na način vključevanja Inženirja, ki skrbi za celovito vodenje posameznega projekta. Obvezno moramo zagotoviti nabavo strateških materialov (sol, nafta, itd.) na način, da imamo vedno na razpolago rezervnega dobavitelja.

Učinkovitost delovanja sistema DarsGo

Po uspešni uvedbi sistema v letu 2018, smo za zagotavljanje stabilnega delovanja sistema v letu 2019 izvajali aktivnosti za odpravo pomanjkljivosti, uvajali spremembe in nadgradnje sistema predvsem v smislu zagotavljanja še prijaznejšega sistema za uporabnike – stranke in tiste, ki sistem upravljajo ter uvajali izboljšave na podlagi ugotovitev v prvem letu delovanja sistema. Z izvajalcem izvajamo redne sestanke za preglede in spremljanje delovanja sistema, ravno tako pa tudi za upravljanje z incidenti in spremembami. Z od izvajalca neodvisnimi kontrolnimi metodami se redno spremlja učinkovitost delovanja sistema, analizirajo se odmiki in po potrebi takoj ustrezno ukrepa.

Izpad ključnih informacijskih sistemov

Izpad ključnih informacijskih sistemov obvladujemo z rednim spremljanjem stanja IT sistemov in takojšnjim odzivanjem na izredne dogodke. Vzpostavljen imamo sistem neprekinjenega delovanja dela informacijskega sistema (podvajanje najvitalnejših delov informacijske opreme) in uvedene varnostne ukrepe za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi in izgubo podatkov.

Poleg notranjih in zunanjih presoj sistema kakovosti po pridobljenih certifikatih kakovosti ISO27001 in ISO9001, uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije, kot eno izmed metod prepoznavanja groženj. Prepoznane grožnje, ki bi lahko vplivale na zaupnost, celovitost ali razpoložljivost informacijskih sistemov in informacijske infrastrukture obvladujemo z vzdrževanjem ocene tveganj s področja informacijske varnosti, rednim vzdrževanjem sistemov, rednim izvajanjem varnostnega kopiranja, vzpostavljenimi protipožarnimi zidovi in protivirusnimi programi, nadgradnjami programske in strojne opreme, posodabljanjem varnostnih politik in povečevanjem informacijske varnosti pa tudi z izvajanjem jasne vizije razvoja informacijskega sistema družbe.

Na nekaterih ključnih segmentih smo v preteklosti že vzpostavili sistem vzdrževanja 24 ur dnevno vse dni v letu oz. 24/7/365. Na določenih ključnih ITS sistemih smo v letu 2017 pričeli z vzpostavljanjem aplikacij, ki omogočajo avtomatsko javljanje napak. Napake se obdelujejo v nadzornih centrih, kjer so zaposleni stalno prisotni, tako da je mogoč takojšnji odziv na izredne dogodke. Prav tako je v področju telekomunikacij organizirana stalna pripravljenost s strani notranjih kadrov. Storitve, za katere nismo zadosti usposobljeni oziroma nimamo zadosti kadrovske vire, izvajamo tudi s pomočjo zunanjih pogodbenih izvajalcev.

Izpad prihodka pri delovanju novega sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo

Vpeljava novega sistema DarsGo je bila ključnega pomena za DARS d. d., saj mora biti zagotovljeno plačevanje cestnine za vozila nad 3,5 t največje dovoljene mase, ki je največji in najpomembnejši vir prihodka družbe. Pri delovanju novega sistema DarsGo smo kot pomembno tveganje prepoznali tveganje izpada prihodka iz naslova cestninjenja tovornih vozil nad 3,5 tone največje dovoljene mase, zato smo že v sami pogodbi o vzpostavitvi in delovanju sistema DarsGo z izvajalcem storitev dogovorili ustrezne parametre v sporazumih o ravni storitev (SLA). V fazi implementacije sistema DarsGo smo skupaj s pogodbenima inženirjema izvajali preverjanja in testiranja funkcionalnosti dobavljene rešitve. V sodelovanju z zunanjim izvajalcem, ki razpolaga tudi s strokovno izobraženim kadrom s področja revidiranja informacijskih sistemov, smo opravili revizijo delovanja sistema. Vzpostavljen pa je tudi sistem nadzora kakovosti delovanja sistema, saj smo že v letu 2017 oblikovali novo organizacijsko enoto za tehnični nadzor in analizo delovanja sistema DarsGo, katere odgovornost je spremljanje delovanja sistema DarsGo, stalno ocenjevanje obsega in kakovosti storitev (pa tudi razvoj in vzdrževanje modela monitoringa), kot so opredeljene v sporazumih o ravni storitev, ki so sestavni deli pogodbe z izvajalcem vzpostavitve sistema DarsGo. Na podlagi javnega naročila smo izbrali tudi neodvisnega pogodbenega partnerja za vzpostavitev sistema nadzora kakovosti.

Na podlagi vseh ukrepov in postopkov izvedenih v fazi uvedbe sistema DarsGo je bil le-ta uspešno vzpostavljen in do izpada prihodka iz naslova cestninjenja vozil nad 3,5 t največje dovoljene mase ni prišlo. V prvih devetih mesecih delovanja (1. 4. – 31. 12. 2018) je bilo v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2017 cestninjenjih 10 % km več, kar je posledica tega, da se sedaj cestnini celotno omrežje, medtem ko v starem sistemu del omrežja ni bil cestninjen. V letu 2019 je bilo v primerjavi z letom 2018 cestninjenjih za 6,3 odstotka kilometrov in ustvarjenih za 3,2 odstotka več prihodkov.

Rast prihodkov pa ne odraža v celoti števila cestninjenjih kilometrov. Razhajanje med rastjo cestninjenjih km in rastjo cestninskih prihodkov gre na račun povečevanja števila km čistejših tovornih vozil predvsem v emisijskem razredu EURO 6 in upadom števila vozil v nižjih EURO razredih. Do tega prihaja zaradi dejanske izboljšave v strukturi EURO razredov težkih vozil na eni strani in na drugi strani zaradi obvezne registracije v sistem DarsGo, ko se za vozila uveljavljajo dejanski EURO razredi, v preteklosti pa so uporabniki, ki so cestnino plačevali na cestninskih postajah, plačevali polno ceno cestnine ne glede na EURO razred.

Tako je konec leta 2017 plačevalo polno cestnino 28,7 odstotka vozil, konec leta 2018 še 8,2 odstotka, konec leta 2019 pa smo še 6,4 odstotka. Na drugi strani pa je konec 2017 najnižjo cestnino plačevalo 40 odstotkov vozil, konec 2018 60,5 odstotka, konec leta 2019 pa že 68,6 odstotka. Delež čistejših vozil bo samo še naraščal, kar bomo morali ustrezno upoštevati tudi pri cenovni politiki in znižati popuste za čistejša vozila.

V prvi polovici 2020 je prišlo do izpada prihodka od cestninjenja vozil nad 3,5 t NDM, vendar izključno zaradi posledic pandemije virusa COVID-19. Ukrepov, ki bi lahko preprečili izpade iz tega razloga, ni. Sistem DarsGo nam omogoča, da dnevno spremljamo gibanje vrednosti prehodov vozil, kar je informacija na podlagi katere se lahko ustrezno prilagajajo napovedi prihodkov in posledično sprejemajo ukrepi za obvladovanje drugih tveganj družbe.

Ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj

Tveganje ekonomske upravičenosti investicijskih vlaganj v družbi DARS d. d. obvladujemo z različnimi kontrolnimi mehanizmi. Za preverjanje ekonomske upravičenosti ukrepov na cestni infrastrukturi že več let uporabljamo ekspertni sistem PMS DARS, za manjše investicije pa izvajamo še strokovne ekonomske presoje s pomočjo zunanjih strokovnjakov. V prvi fazi preverjamo predvsem funkcionalnost posameznih elementov infrastrukture in varnost za uporabnike avtocest, v nadaljevanju pa še trajnost in stopnjo poškodovanosti. Za premostitvene objekte smo v letu 2020 nadaljevali z v letu 2017 pričetim projektom uvedbe ekspertnega sistema gospodarjenja s temi objekti – BMS DARS, za katerega načrtujemo dokončno operativnost konec leta 2020.

Za projekte, vezane na energetsko učinkovitost podjetja, pripravljamo analize stroškov in koristi, ki predstavljajo podlago za odločanje o implementaciji posameznega ukrepa, za ITS sisteme se v prvi vrsti preverja upravičenost z vidika varnosti za uporabnike avtocest, pri obnovah in vlaganjih v elektrostrojno opremo predorov pa se upošteva več različnih vidikov, v teku je program dolgoročnega planiranja obnov elektro-strojne opreme. Za potrebe obvladovanja tveganj upravičenosti investicijskih vlaganj v mehanizacijo je bila v letu 2017 opravljena celovita analiza vse mehanizacije in opreme ter pripravljen srednjeročni načrt vlaganj v obnovo le-te za obdobje 2018–2022. Investicije v nove odseke HC in AC pa so v vseh fazah projekta načrtovane na način izdelave PIZ ali

IZ, tekom izdelave projektne dokumentacije DGD in PZI pa tudi z izdelanim Investicijskim programom, ki ga obravnava komisija v okviru DARS, potrdi uprava družbe, v nadaljevanju pa je posredovan tudi na Komisijo za obravnavo in potrjevanje investicijske dokumentacije, ki deluje v okviru Ministrstva za infrastrukturo.

Tveganje prihodkov

Tveganje prihodkov obvladujemo s pripravo čim bolj realnih napovedi prihodkov za prihodnje obdobje, ugotavljanjem morebitnih odstopanj od poslovnega načrta ter z načrtovanjem ukrepov, ki bodo morebitno vrzel premostili. Vse spremembe podzakonskih predpisov s področja cestninjenja in cenika cestnine mora potrditi Ministrstvo za infrastrukturo, ki pripravi predlog sklepov vlade, ki so osnova za implementacijo sprememb. Družba DARS skuša predhodno te spremembe uskladiti s prevoznikiškimi sekcijami GZS in OZS. V letu 2019 je družba DARS d. d. podala MZI različne pobude za obvladovanje tveganja zmanjševanja prihodkov na področju cestninjenja vozil z največjo dovoljeno maso nad 3,5 t, ki je s tega vidika najbolj dinamično, saj cena variira glede na emisijski razred vozila, ob tem, da nosijo ta vozila tudi večjo utež v pokrivanju stroškov cestninskih cest glede na njihovo opravljeno prometno delo. Sprejeta je bila pobuda za indeksacijo cestnine za uporabo cestnega predora Karavanke za vozila, katerih NDM ne presega 3.500 kg, vse ostale pobude pa niso bile sprejete (ukinitvev rabatov, indeksacija cestnine na omrežju cestninskih cest, indeksacija cene vinjet, uvedba cestninskega razreda za vozila, katerih NDM presega 3.500 kg z dvema osema). Družba DARS aktivno sodeluje z MZI in ASECAP pri oblikovanju in presoji predlogov novele direktive o evrovinjeti, ki bi utegnili povzročiti tveganje prihodkov.

Zaradi pandemije virusa COVID-19 beležimo padec prihodkov iz naslova cestninjena (vinjeta in tovorna vozila). Dnevno spremljamo gibanje vrednosti prehodov tovornih vozil in mesečno prodajo vinjet (na samo višino nimamo vpliva, ker je odvisna izključno od prometa), se pa na podlagi teh informacij lahko ustrezno prilagajajo napovedi prihodkov in posledično sprejemajo ukrepi za obvladovanje drugih tveganj družbe.

Vlada RS je potrdila spremembo cenika cestnine, s katero bodo s 1. 9. 2020 ukinjeni rabati za uporabnike, ki imajo sklenjene pogodbe o odloženem plačevanju cestnine. Ocenjen prihranek na letnem nivoju je 4 mio evrov. Na drugi strani pa se hkrati uvaja nov cestninski razred za vozila nad 3,5 t NDM z dvema osema, kjer se pričakuje izpad prihodka 1,8 mio evrov letno.

Izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželena fluktuacija), porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih
Tveganje izgube kompetentnega oz. ključnega kadra v družbi DARS d. d. in porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih obvladujemo z oblikovanjem ustvarjalnega, varnega in zanimivega delovnega okolja, kar predstavlja naš strateški cilj. S tem namenom je bila pripravljena Strategija upravljanja s kadri 2020, ki opredeljuje konkretne aktivnosti, s katerimi kot organizacija delujemo na področju razvoja kadrov ter s tem zmanjšujemo prepoznana kadrovska tveganja. V prvem polletju 2020 je bil z namenom obvladovanja tega tveganja poudarek na aktivnostih identifikacije ključnih delovnih mest in ključnih kadrov ter na pripravi temeljev za izvajanje politike nasledstev. Slednje poleg pravočasnega zagotavljanja strokovnih in kompetentnih naslednikov na ključnih delovnih mestih predstavlja tudi pomemben element možnega kariernega razvoja zaposlenih ter izgradnje zavzetosti zaposlenih.

Poleg teh aktivnosti k obvladovanju tega tveganja prispevajo tudi ukrepi, ki jih izvajamo v okviru polnega certifikata Družini prijazno podjetje, ki med drugim zaposlenim omogočajo lažje usklajevanje delovnih in družinskih obveznosti, prav tako pa v velikem obsegu omogočajo zaposlenim skrb za njihovo zdravje z možnostjo izvajanja športne rekreacije. Prvo polletje 2020 je bilo zaznamovano tudi z obsežnimi urgentnimi kadrovskeimi ukrepi na področju omejevanja širjenja epidemije COVID-19, ki so prispevali k omejevanju tveganj za širjenja okužb pri zaposlenih, obenem pa so zagotavljali učinkovito izvedbo delovnih procesov.

Skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu

V prvem kvartalu smo največ aktivnosti izvajali na področju varovanja zdravja delavcev zaradi pojava koronavirusa. Uprava Darsa je imenovala posebno koordinacijsko skupino za obvladovanje tveganj pri pojavu koronavirusa.

Že 24. februarja, še pred prvim ugotovljenim primerom okužbe v Sloveniji, smo delavcem, ki pri svojem delu prihajajo v bližnji stik z uporabniki naših cest (cestninski nadzorniki in vzdrževalci v dežurnih ekipah), razdelili prve zaščitne maske, rokavice za enkratno uporabo in razkužila za roke. Ob razdelitvi opreme smo pripravili tudi navodila za varno delo, katera smo ob razglasitvi epidemije in pozneje še večkrat ažurirali in posredovali vsem delavcem.

Direktorji področij so pripravili akcijske načrte za ukrepanje in organiziranje dela v primeru okužbe. Zagotovljena so bila potrebna sredstva za zaščito delavcev in razkuževanje vozil in delovnih prostorov. V nadaljevanju epidemije smo ukrepe stopnjevali v skladu z navodili Nacionalnega instituta za javno zdravje in vladnimi predpisi. Od 16. marca smo na delovnih mestih, kjer je bilo to možno, uvedli delo od doma. Ekipe drugih delavcev (vzdrževalci, operaterji v nadzornih centrih, cestninski nadzorniki) smo zmanjšali na minimum potrebnih za izvajanje nujnih del. Ostali delavci so bili doma v rezervi za primer okužbe. Nekateri so koristili višek ur ali dopust, nekaj jih je bilo tudi na čakanju. Delo pogodbenikov v delovnih prostorih družbe (redni servisi in pregledi delovne in protipožarne opreme) je bilo v času epidemije ustavljeno.

Z 18. majem smo v družbi ponovno vzpostavili redno delo v popolni sestavi na vseh naših lokacijah. Na ponovno vzpostavitev dela v pisarnah smo se pripravili tako, da smo delavce, ki si sedijo nasproti, ločili s pregradami iz prozornega pleksi stekla. Ob povratku na delo smo delavce ponovno pisno opozorili na upoštevanje osnovnih preventivnih ukrepov za preprečevanje okužbe. Z navodili smo seznanili tudi naše pogodbenike. Do sedaj v družbi ni bilo potrjene okužbe nobenega od delavcev.

Varovanje okolja

DARS d. d. je kot upravljavec in vzdrževalec avtocest in hitrih cest v okviru celotnega poslovanja družbe že v preteklih letih vzpostavil sistem ravnanja z okoljem in v letu 2017 sistem upravljanja z energijo, s katerima dosledno uresničuje politiko varovanja okolja in upravljanja z energijo na vseh področjih svojega delovanja.

Na osnovi izvedene strateške konference smo posledično novelirali »STRATEGIJO DARS D.D. 2017-2020 (druga novelacija), ki je vključevala tako dopolnitvijo novih, kot optimizacijo obstoječih operativnih ciljev, ki se nanašajo na okoljsko energetske vidike ter posledično ukrepe za zmanjševanja okoljskih tveganj. V letu 2019 smo sistema vodenja neprestano izboljševali tako z realizacijo ukrepov z namero zmanjševanja okoljskih vplivov in posledično okoljskih vidikov, kot dopolnitvijo novih, kot optimizacijo obstoječih okoljsko energetskih ciljev in programov ter njihovo realizacijo spremljali v okviru vodstvenega pregleda družbe. Rdeča nit sistema ravnanja z okoljem sta ocena in analiza okoljskih vplivov in vidikov ob upoštevanju faz življenjskega cikla storitve, ki so posledično opredeljeni v registru okoljskih vidikov. Da bi zmanjšali vpliv na okolje, smo določili okvirne in izvedbene okoljske in energetske cilje ter programe, s katerimi bomo te cilje tudi dosegli. Tveganja, ki se nanašajo na pravočasno spremljanje in udejanjanje zakonodajnih zahtev v praksi zmanjšujemo z ukrepi s strani imenovanih odgovornih oseb, ki pokrivajo področje dela, na katero se sprememba zakonodaje nanaša. Okoljsko tveganje, kamor uvrščamo tveganje ravnanja z odpadki s posebnim poudarkom na nevarnih odpadkih, tveganje onesnaževanja okolja in tveganje varovanja vplivnega območja postajajo čedalje pomembnejša. Nadaljevale so se že v preteklosti začete aktivnosti z namenom varovanja okolja. Sistematično obvladovanje okoljskega tveganja odraža ekološko ozaveščenost zaposlenih. Nesreče na avtocesti lahko negativno vplivajo tudi na okolje, zato se trudimo zmanjševati tveganja za njihov nastanek, če pa vseeno pride do nesreče, je treba ukrepati ustrezno hitro in učinkovito, da bi bile negativne posledice za okolje čim manjše. V ta namen informiramo in usposabljammo vse zaposlene na tovrstnih delovnih mestih, da bodo v dani situaciji v smislu varstva okolja hitri in učinkoviti. Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo tudi s preventivnimi ukrepi. Z usposabljanjem za hitro, pravilno in učinkovito ukrepanje zagotavljamo, da so vplivi morebitnih izrednih dogodkov na okolje minimalni. Z ustreznimi aktivnostmi v okviru vzdrževanja avtocest, kot so čiščenje in redno vzdrževanje zadrževalnih bazenov z namenom nemotenega obratovanja ter izvajanje letnega programa obratovalnega monitoringa odpadne padavinske vode (LPOM) itd., pa tudi z zbiranjem, sortiranjem in nadzorovanim oddajanjem zbranih odpadkov, izvajanjem ukrepov za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja ter s stalnim nadzorovanjem prisotnosti ogljikovega monoksida in vidljivosti v predorih smo veliko prispevali k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje in uspešno obvladali tveganje za nastanek ekoloških nesreč. Ob pojavu pandemije koronavirusa COVID-19 lahko pričakujemo povečanje količin nastalih odpadnih zaščitnih sredstev, predvsem rokavic in mask, ki se odlagajo med mešane komunalne odpadke, ter povečanje količin nastale odpadne embalaže alkoholnih razkužil, ki se odlaga med odpadno embalažo. V letu 2020 lahko na nivoju cele družbe pričakujemo nižjo količino zbranih frakcij komunalnih odpadkov, in sicer zaradi dolgotrajne odsotnosti zaposlenih z dela ter predvsem zaradi upada prometa in kontroliranega ustavljanja tovornih vozil s čimer je povezano zaprtje malih počivališč. Z upadom prometa pričakujemo manjše emisije snovi pri odvajanju padavinske odpadne vode s cest v upravljanju DARS. Predvidevamo, da obstoječa komunalna infrastruktura zagotavlja zadostne kapacitete za zbiranje komunalnih odpadkov, zato trenutno ni izkazanih potreb po dodatnih zabojujkih za ločeno zbiranje odpadkov.

DARS d. d. načrtuje izvedbo protihrupnih ukrepov na podlagi rezultatov izvedenih obratovalnih monitoringov hrupa. Ukrepi so načrtovani tako, da zajamejo območja z večjim številom preobremenjenih stavb oz. prebivalcev ter območja posameznih močno preobremenjenih objektov ob trasi avtocest in hitrih cest.

Uresničili smo tudi ukrepe, ki nam jih je nalagal vladni Operativni program varstva pred hrupom za obdobje 2012–2017 in vladni Operativni program varstva pred hrupom za 2018. Ukrepi na petih avtocestnih odsekih so bili izvedeni v letih 2013–2015, v letu 2019 pa se je izvedla še zaščita posameznih najbolj obremenjenih stanovanjskih stavb ob avtocestnem omrežju – ukrepi aktivne protihrupne zaščite na 11 lokacijah ob slovenskem AC omrežju.

DARS d. d. je v letih 2018/2019 v skladu s predpisi izvedel obratovalni monitoring hrupa za omrežje avtocest in hitrih cest. Na podlagi rezultatov so bili načrtovani protihrupni ukrepi, ki so vključeni v Strokovnih podlagah za operativni program varstva pred hrupom na preobremenjenih območjih. V Strokovnih podlagah za OP Hrup so načrtovane tudi smernice za varstvo pred hrupom cestnega prometa, določena pa so tudi merila za oceno ekonomske upravičenosti in sorazmernosti protihrupnih ukrepov, smernice za načrtovanje pasivne zaščite ter tudi smernice za oblikovanje protihrupnih ograj z namenom, da bodo ukrepi kar najbolj učinkoviti glede na vložena sredstva in tudi čim bolj sprejemljivi.

Za potrebe priprave nabora ukrepov, ki bodo vključeni v novelacijo OPH, z namenom zmanjšanja obremenitev okolja s hrupom smo v sodelovanju z zunanjim pogodbenim sodelavcem pripravili strokovne podlage za obnovo PHO in SP. Novelacija OPH se pričakuje v letu 2020, predvidoma za obdobje 2018–2023.

I.4 Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji

V družbi DARS d. d. aktivno spremljamo negotovost in spremenljivost finančnega okolja, saj le-ta predstavlja različne vrste finančnih tveganj. Finančna tveganja lahko negativno vplivajo na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter izpolnjevanja obveznosti. V družbi DARS d. d. zato prav tem kategorijam tveganj posvečamo posebno pozornost.

Glavni cilj upravljanja finančnih tveganj so doseganje stabilnosti poslovanja, povečanje finančnih prihodkov, zmanjšanje finančnih odhodkov, povečanje vrednosti družbe ter zmanjšanje učinka nepredvidenih škodnih dogodkov. Za varovanje pred temi tveganji izvajamo aktivnosti na poslovnem, naložbenem in finančnem področju.

Za družbo DARS d. d. so ključne vrste finančnih tveganj obrestno, kreditno in likvidnostno tveganje. Z upravljanjem teh tveganj skušamo doseči optimalno stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganja, da bodo ta sprejemljiva. Naš cilj je doseči stabilnejši denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolževanja za gradnjo avtocest.

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (nadzor)
		Verjetnost nastanka tveganja	Posledice nastanka tveganja		
1	2	3	4	5 = 3 x 4	6
1	Valutno tveganje	1	1	1	Uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	Obrestno tveganje	2	3	6	Spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanje s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	Kreditno tveganje	2	2	4	Spremljanje izpostavljenosti do posameznega partnerja ter njegove poslovne in finančne bonitete
4	Likvidnostno tveganje	2	2	4	Nadzor nad denarnimi tokovi; načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih; vnaprej dogovorjene kreditne linije; spremljanje in redno analiziranje finančne vzdržnosti družbe

Verjetnost nastanka tveganja: majhna (1), srednja (2), velika (3)

Posledice: dobre (1), srednje (2), slabe (3)

Valutno tveganje

Valutno tveganje praktično ne obstaja, saj so nabava in prodaja, terjatve in obveznosti ter prihodki in odhodki pretežno v evrih. Tako izpostavljenost valutnim tveganjem ocenjujemo kot nizko, zato ni potrebe po uporabi tovrstnih instrumentov zavarovanja. Na matičnih DarsGo servisih je možno plačevanje tudi s tujimi valutami, ki se takoj konvertirajo v valuto evro, vendar je z uvedbo elektronskega cestninskega sistema teh plačil malo. Kljub temu v družbi redno spremljamo dogajanje na deviznih trgih.

Obrestno tveganje

V zadnjih nekaj letih smo veliko pozornost namenili obrestnim tveganjem, ki ima za posledico zmanjšanje gospodarskih koristi družbe zaradi spremembe višine obrestnih mer na trgu. V družbi DARS tekoče spremljamo izpostavljenost obrestnemu tveganju. Cilj upravljanja z obrestnimi tveganji je stabilen denarni tok v smislu izpolnjevanja obveznosti družbe.

Ključna obrestna mera je že dalj časa pri nič odstotkih, nespremenjeni pa sta tudi obrestna mera za deponiranje presežne likvidnosti bank pri -0,5 odstotka in obrestna mera za mejno posojanje pri 0,25 odstotka. Šestmesečni

EURIBOR se je v prvih šestih mesecih leta 2020 gibal med $-0,11$ in $-0,44$ odstotka. Skupna obrestna mera, po kateri se zadolžuje DARS (povprečna ponderirana obrestna mera), je na dan 30. 6. 2020 znašala $1,73$ % in je bila rahlo višja kot na dan 31. 12. 2019, ko je znašala $1,69$ %.

Obrestno tveganje je nepredvidljivo in ima glede na obseg dolga lahko velik vpliv na poslovni izid družbe. Del variabilnih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiten z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Pri odločitvi o dodatnem zavarovanju upoštevamo napovedi gibanj obrestnih mer in se glede na razmere na finančnem trgu odločimo, kdaj bomo izvedli dodatno zavarovanje. Glede na to, da so obrestne mere v območju z evrom na zgodovinsko nizkih ravneh in se dvig obrestnih mer ves čas odmika, tako niti ni bilo potrebe po sklenitvi novih poslov zavarovanja obrestnih tveganj.

Družba izpostavljenost obrestnemu tveganju v obdobju nizkih obrestnih mer zmanjšuje tudi preko novega zadolževanja po nespremenljivi obrestni meri. V poslovnem letu 2019 in prvih šestih mesecih leta 2020 smo okrepili delež kreditov, ki imajo fiksno obrestno mero oziroma so zavarovani z izvedenimi finančnimi instrumenti. Njihov delež je konec meseca junija 2020 zajemal $73,9$ % kreditnega portfelja družbe DARS d. d., preostanek v višini $25,1$ % je izpostavljen spremenljivi obrestni meri, medtem ko 1 % predstavlja brezobrestni dolg. Z upoštevanjem brezobrestnega dolga ima družba pred obrestnimi tveganji zaščitenega skupaj $74,9$ % kreditnega portfelja.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov glede na stanje dolga DARS d. d. in strukturo obrestnih mer na dan 30. 6. 2020 kaže, da bi zvišanje EURIBOR-a za eno odstotno točko na letni ravni pomenila povečanje finančnih odhodkov za okoli 5 milijona evrov. Spremembe EURIBOR-a imajo tako pomembnejši vpliv na poslovni izid družbe.

Kreditno tveganje

Posebno pozornost je družba namenila kreditnim tveganjem, ki zajemajo vsa tveganja, pri katerih se zaradi neporavnanih pogodbenih obveznosti poslovnih partnerjev zmanjšajo gospodarske koristi družbe. Tako družba ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev in po potrebi ustrezno ukrepa. Glavno tveganje je identificirano pri plačevanju cestnine v sistemu DarsGo za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa pogodbenim poplačnikom ali izdajateljem plačilnih kartic. Identificirano je tudi tveganje pri prodaji vinjet po prodajnih zastopnikih. Za določen segment poslovnih partnerjev so zahtevani instrumenti zavarovanja. Vzpostavljeni so natančno določeni postopki spremljanja bonitetnih ocen poslovnih partnerjev (ob vsakokratnem podaljšanju pogodbe; redna spremljava objavljenih stečajev, likvidacij, insolvenčnih postopkov). V primeru nesprejemljivih kreditnih tveganj se uporabijo pogodbeno dogovorjeni mehanizmi (npr. ustavitev zagotavljanja storitve (cestnina) in dobave blaga (vinjete), prekinitve pogodbe), v primeru zamud pri plačilu pa se aktivirajo postopki izterjave dolga.

Z uvedbo sistema DarsGo in ukinitvijo možnosti plačevanja cestnine na cestninskih postajah se je pojavilo tveganje za neplačevanje cestnine v smislu, da vozniki tovornih vozil uporabljajo avtoceste brez naprave DarsGo ali nimajo ustreznega finančnega kritja na računu vozila. Zagotovilo za to, da se to ne bo dogajalo oz. da bo obseg tega čim manjši, je ustrezno organiziran cestninski nadzor. Dodaten ukrep za obvladovanje tveganja neplačil je, da se spodbuja poplačniško plačevanje cestnine z bencinskimi karticami, kjer večino tveganja prevzema izdajatelj bencinske kartice. Tveganja neplačila pri poplačniškem plačevanju cestnine pri poslovnih partnerjih, ki poplačniške pogodbe sklepajo neposredno z DARS d. d., se obvladuje tako, da se spremlja njihove bonitetne ocene in se, v kolikor so te podpovprečne, zahteva ustrezna bančna garancija. V primeru, da pride do zamude pri plačilu, se aktivira postopek unovčitve, naprave DarsGo za vsa vozila take stranke pa se uvrstijo v predplačniški način plačevanja cestnine. Vsi novi pogodbeni poplačniki pa morajo prvi dve leti sodelovanja predložiti bančno garancijo ne glede na bonitetno oceno.

Dodatno tveganje pri plačevanju cestnine za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, je tudi morebitno nedelovanje obcestne opreme (cestninski in nadzorni portali). V primeru izpada večjega števila portalov, cestnine ne bi bilo mogoče pobrati ne glede na to, da bi bila vsa vozila opremljena z DarsGo napravami in bi imela zagotovljeno finančno kritje. V primeru izpada enega ali dveh zaporednih cestninskih portalov, pa je zaračunavanje cestnine zagotovljeno s t. i. premoščanjem vrzeli.

Likvidnostno tveganje

Tveganja plačilne sposobnosti zajemajo tveganja, povezana s primanjkljajem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo družbe, da pravočasno poravnava svoje obveznosti. Zaradi uspešnega poslovanja, učinkovitega gospodarjenja s sredstvi in trajne sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov iz poslovanja se to tveganje ocenjuje kot zmerno. Izpostavljenost likvidnostnemu tveganju uravnavamo s količino naložb v obliki depozitov in s skrbnim načrtovanjem ter spremljanjem denarnih tokov. Za pokrivanje dodatnih potreb po likvidnosti imamo vnaprej sklenjene kreditne linije pri tujih bankah. Osnovno načelo zadolževanja in upravljanja s kreditnim portfeljem je uskladitev ciljev čim nižjega stroška zadolževanja z rokovno strukturo, ki zagotavlja čim manjšo izpostavljenost likvidnemu tveganju. V prvih šestih mesecih leta 2020 so se zelo čutile posledice sprejetih ukrepov zaradi epidemije koronavirusa, ki je prizadela praktično cel svet in je ni bilo mogoče vnaprej predvideti. Zaradi dobre likvidnostne pozicije je poslovanje družbe v teh stresnih okoliščinah potekalo nemoteno, posledično je družba svoje obveznosti poravnava v roku.

Letne obveznosti iz naslova odplačila dolga do leta 2021 porabljajo bistveni del denarnega toka iz poslovanja, zato bo potrebno del dolga tudi refinancirati. Za ta namen je bil v letu 2015 sprejet Krovni zakon za prestrukturiranje dolga (Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS d. d. iz naslova kreditov in dolžniških vrednostnih papirjev, najetih oziroma izdanih za refinanciranje obstoječega dolga DARS d. d. (Uradni list RS, št. 30/15)). Sprejeti zakon omogoča družbi DARS d. d. aktivno upravljanje obstoječega dolga, prestrukturiranje kreditnega portfelja ter pravočasno zagotovitev vseh potrebnih virov sredstev za pokrivanje zapadlih obveznosti iz obstoječega dolga. Za namen refinanciranja obstoječega dolga se družba zadolžuje s 100-odstotnim poroštvom države. Zadolženost družbe se je v prvi polovici leta 2020 zmanjšala za 102,56 milijona evrov. Zaradi epidemije koronavirusa in na tej podlagi sprejetih ukrepov zaradi preprečevanja širjenja okužb, družba DARS d. d. v prvih šestih mesecih leta 2020 beleži izpad prihodkov, zato se načrtuje, da bo družba izpad teh prihodkov nadomestila z izvedbo refinanciranja za del obstoječega dolga.

Za financiranje vzpostavitve DarsGo sistema je bila v novembru 2017 sklenjena pogodba z banko EIB za najem kredita v višini 51 milijonov evrov, ki ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI). V letu 2020 se bo črpala zadnja tranša posojila v višini 26 mio evrov. Za zaprtje finančne konstrukcije projekta vzpostavitve Elektronskega cestninskega sistema je družba v 2018 pričela z novim postopkom zadolževanja in sicer brez poročta države. Pogoji zadolževanja so prilagojeni pogojem iz kreditne pogodbe z EIB banko. Kreditna pogodba v višini 51 milijonov evrov je bila podpisana 25. 4. 2019, kredit je bil v celoti črpan v prvih šestih mesecih leta 2020.

Pred nami so že novi infrastrukturni projekti. Eden izmed pomembnejših projektov je tudi izgradnja druge cevi predora Karavanke, za katerega smo s postopkom pridobivanja virov financiranja v okvirih jamstva EFSI pričeli že v letu 2018. Tekom leta 2019 se je z banko EIB uskladila vsa pogodbeno dokumentacija za najem kredita v višini 90 mio evrov. Pogodba je bila podpisana dne 13. 2. 2020, z možnostjo postopnega črpanja kredita v skladu z dinamiko del.

Vsled izvajanja bodočih investicijskih načrtov po ReNPRP30 je 18. decembra 2019 Državni zbor RS sprejel poroštveni zakon, ki ureja podelitev državnega poročta družbi DARS d.d. za financiranje izgradnje dveh odsekov in sicer na 3. razvojni osi sever (Velenje – Slovenj Gradec) in izgradnje odseka na 3. razvojni osi jug (Novo mesto vzhod – Osredek) v skupni vrednosti do 360 milijonov evrov, s čimer bo omogočeno pridobivanje virov financiranja za predvideno dinamiko izvedbe. Zaradi pravil Eurostat država ne sme zagotavljati poročta za več kot 50 odstotkov vrednosti sredstev. Za oba odseka, ki sta predmet omenjenega zakona, so že potrjeni investicijski programi. Za zaprtje finančne konstrukcije projektov se bo v čim večji možni meri uporabilo jamstvo EFSI (dano jamstvo Evropske unije banki EIB za 50 odstotkov vrednosti upravičenih stroškov projekta), hkrati pa tudi že tečejo aktivnosti za pridobitev nepovratnih evropskih sredstev.

Veliko pozornost posvečamo vodenju denarnega toka tudi na področju planiranja prilivov iz cestnin, ki predstavljajo temeljni vir za poravnavanje obveznosti iz naslova zadolženosti. Družba se trenutno sooča z zmanjšanjem prihodkov zaradi dejavnika, ki ga ni bilo mogoče vnaprej predvideti. V pretežni meri gre za izpad prihodkov iz naslova cestnine za tovorna vozila in prodaje kratkoročnih vinjet. Iz navedenih razlogov dnevno spremljamo gibanje vrednosti prehodov tovornih vozil in mesečno prodajo vinjet (na samo višino nimamo vpliva, ker je odvisna izključno od prometa), se pa na podlagi teh informacij lahko ustrezno prilagajajo napovedi prihodkov in posledično sprejemajo ukrepi za obvladovanje drugih tveganj družbe. Epidemija koronavirusa je nov

moment, ki je povzročil, da bodo morale biti vse družbe v prihodnje še bolj pripravljene na obvladovanje likvidnostnih tveganj. Družba DARS d. d. je bila s konservativnim pristopom upravljanja z denarnimi tokovi in posledično dobro likvidnostno pozicijo ustrezno pripravljena na takšen dogodek.

Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visok nivo likvidnosti družbe DARS d. d., ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo poleg refinanciranja potrebno vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.

I.5 Analiza poslovanja

Prihodki DARS d. d.

Vrsta prihodkov	I-VI 2020 v EUR	I-VI 2019 v EUR	Indeks 2020/2019	Strukturni deleži I-VI 2020 v %
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	167.607	158.492	106	0
Prihodki od cestnin	174.451.147	217.155.969	80	93
- vinjete	61.098.561	81.916.871	75	33
- tovorni promet	108.831.233	128.648.114	85	58
- cestnina predora Karavanke	4.521.353	6.590.984	69	2
Prihodki od zakupnin za počivališča	3.158.356	4.205.678	75	2
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	450.760	443.599	102	0
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	295.523	356.791	83	0
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	467.842	490.906	95	0
Drugi prihodki od prodaje	680.512	882.325	77	0
Drugi poslovni prihodki	7.338.486	26.960.938	27	4
Finančni prihodki	290.548	432.697	67	0
Drugi prihodki	75.815	127.407	60	0
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	540.081	220.292	245	0
Skupaj	187.916.676	251.435.094	75	100

V prvi polovici poslovnega leta 2020 so prihodki družbe DARS d. d. znašali 187,9 mio evrov in so za 25 % nižji v primerjavi s preteklim obdobjem.

Kljub dobremu začetku v letu 2020, ko smo že beležili povečanje prihodkov iz naslova cestninjenja, je z razglasitvijo pandemije in ukrepov za zaježitev COVID-19, prišlo do močnega upada gospodarskih aktivnosti, kar je povzročilo velik padec prometa in s tem tudi prihodkov iz naslova cestnin.

Prihodki od cestnin so v obravnavanem obdobju znašali 217,2 mio evrov in predstavljajo 93 % vseh prihodkov družbe DARS d. d. V strukturi prihodkov od cestnin so 35 % predstavljali prihodki od vinjet, 62 % prihodki od cestninjenja tovornih vozil ter 3 % prihodki od cestnine predora Karavanke.

Kot poglobitno tveganje smo identificirali izpad prihodkov tako iz naslova cestnine za tovorna vozila kot za osebna vozila. Pri tovornih vozilih je upad gospodarske aktivnosti po celotni Evropi (glavni dejavnik obsega prometa tovornih vozil) povzročil 15 % znižanje prihodkov od cestnin iz naslova tovrnega prometa.

Pri vinjetah smo prvi večji izpad pri prodaji tedenskih in mesečnih vinjet beležili v času velikonočnih praznikov ter kasneje za prvomajske praznike in ostale proste dneve v državah EU. Pri vinjetah imamo v večini že zagotovljene prihodke od letnih vinjet (prodaja december 2019 – marec 2020), ki predstavljajo pomemben del prihodkov od vinjet (prihodki od letnih vinjet so v letu 2019 predstavljali 46 % prihodkov od celotnih prihodkov prodaje vinjet). Do konca junija se je količinska prodaja vinjet z letnico 2020 zmanjšala za 1.276.348 kosov oz. 34 % glede na enako obdobje preteklega leta.

Ocenjujemo, da bo situacija imela vpliv na doseganje poslovnih rezultatov družbe, vendar po oceni vodstva leta ne bo bistveno ogrozila finančne vzdržnosti, poslovanja družbe in ogrozila predpostavko delujočega podjetja.

Pri zakupninah za počivališča je naš prihodek vezan na promet pri najemnikih oz. regulacije cen prodanih goriv. Epidemija COVID-19 in upad obsega prometa je imelo vpliv na nižje marže pri najemnikih in posledično nižje prihodke od zakupnin za počivališča.

Drugi poslovni prihodki so skladni z načrtovanimi, od pretekle realizacije pa so nižji zaradi odprave dolgoročnih vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, v prvem polletju 2019.

Odhodki DARS d. d.

Vrsta odhodkov	I-VI 2020 v EUR	I-VI 2019 v EUR	Indeks 2020/2019	Strukturni deleži I-VI 2020 v %
Stroški materiala	4.284.910	4.997.547	86	3
Stroški storitev	15.987.861	17.101.366	93	10
Stroški dela	21.249.729	20.016.198	106	14
Odpisi vrednosti	92.047.662	90.188.170	102	60
Drugi poslovni odhodki	375.798	1.726.427	22	0
Finančni odhodki	18.524.321	20.706.668	89	12
Drugi odhodki	389.782	161.810	241	0
Skupaj	152.860.063	154.898.185	99	100

Odhodki družbe DARS d. d. so v obdobju januar – junij 2020 znašali 152,9 mio evrov in so bili za odstotek nižji v primerjavi z enakim obdobjem leta 2019.

Stroški dela so za šest odstotnih točk višji v primerjavi z 2019 in so nižji od načrtovanih.

Odpisi vrednosti osnovnih sredstev so v obravnavanem obdobju znašali 92 mio evrov (oziroma 60 % vseh odhodkov družbe) in so bili za 2 % višji v primerjavi z realizacijo preteklega obdobja. Amortizacija je višja zaradi povečanja vlaganj v neopredmetena dolgoročna sredstva, večjih investicijskih vlaganj ter vlaganj v DarsGo opremo.

Poslovni izid

Celotni poslovni izid družbe DARS d. d. je za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2020 znašal 28,4 mio evrov in je bil nižji za 64 % v primerjavi s poslovnim izidom za prvo polovico leta 2019.

I.6 Pomembni poslovni dogodki od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020

Januar 2020

Vlada je mariborsko hitro cesto med Pesnico in Teznim preategorizirala v regionalno cesto in jo s 1. januarjem 2020 izvzela iz vinjetnega sistema. Še naprej pa bo družba DARS d. d. tam cestnina tovorna vozila oz. vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone. Vlada je spremembi uredb potrdila, 20. decembra 2019 sta bili objavljeni v Uradnem listu RS št. 78/2019, veljati pa sta začeli s 1. januarjem 2020.

28. 1. 2020 je potekala 18. izredna seja Skupščine DARS d. d., na kateri je skupščina delničarjev sprejela sklep o izvedbi posebne revizije ter spremembe in dopolnitve Statuta DARS d. d. glede pridobitve predhodnih soglasij nadzornega sveta.

Februar 2020

Družba DARS je z Evropsko investicijsko banko (EIB) sklenila kreditno pogodbo za financiranje projekta predora Karavanke v višini 90 milijonov evrov. Ta, po vzpostavitvi novega elektronskega sistema cestninjenja tovornih vozil DarsGo in hkratne odstranitve in preureditve območij nekdanjih cestninskih postaj, predstavlja že drugo financiranje avtocestnega projekta v Sloveniji z jamstvom Evropske unije oziroma evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI).

Marec

Družba DARS d. d. je skladno s sprejetimi ukrepi Vlade RS izvajala vse aktivnosti za izvajanje dejavnosti v obstoječih razmerah ob razglasitvi epidemije COVID-19 ter se je organizacijsko in izvedbeno prilagodila za spremenjene razmere poslovanja. Družba je vse aktivnosti tekoče analizirala in vzpostavila sistem za dokumentacijo vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje.

April 2020

Nadzorni svet je dne 23. 4. 2020 obravnaval in potrdil revidirano Letno poročilo za leto 2019.

DARS d. d. je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze d. d. in veljavne zakonodaje objavil revidirano Letno poročilo DARS d. d. za leto 2019, Izjavo o upravljanju družbe DARS d. d. za leto 2019 ter seznam informacij, ki so bile skladno z veljavno zakonodajo in na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze d. d. objavljene v obdobju zadnjih 12 mesecev in so javnosti dosegljive v okviru sistema elektronskega obveščanja Ljubljanske borze SEOnet.

Junij

Na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze d. d. in veljavne zakonodaje je družba objavila Trajnostno poročilo za leto 2019.

23. 6. 2020 je potekala 19. seja Skupščine DARS d. d., na kateri se je lastnik seznanil z revidiranim Letnim poročilom DARS d. d. za leto 2019 in revizorjevim poročilom ter Poročilom nadzornega sveta o preveritvi Letnega poročila DARS d. d. za leto 2019 z revizorjevim poročilom vključno s prejemki članov organov vodenja in nadzora v letu 2019. Prav tako se je seznanil s politiko prejemkov članov organa vodenja družbe v predstavljenem obsegu, kar vključuje tudi seznanitev s Pravili za določanje vsebine pogodb o zaposlitvi za predsednika in člane uprave družbe DARS d. d. glede prejemkov in odpravnin. Sprejel je sklep o uporabi bilančnega dobička za leto 2019 in podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu za poslovno leto 2019. Lastnik se je seznanil s pisnim Poročilom o izvedeni posebni reviziji, sprejel sklep o znižanju prejemkov članom nadzornega sveta od 1. 3. 2020 do 31. 5. 2020, ko je bila preklicana epidemija COVID-19 ter sprejel spremembo in dopolnitev statuta za možnost elektronske skupščine. Prav tako je bil sprejet čistopis statuta, spremenjenega glede na sklepe, sprejete na skupščini.

V skladu z razširjenim dnevnim redom so bili z dnem 23. 6. 2020 s funkcij članov nadzornega sveta družbe DARS d. d. odpoklicani Boris Božičnik, Andrej Hudoklin in Matej Čufer.

Za mandatno obdobje štirih let, ki je pričel teči z dnem 24. 6. 2020 so bili za člane nadzornega sveta izvoljeni: dr. Robert Rožič, Anton Guzej, Pavle Hevka in dr. Štefan Šumah.

I.7 Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov

Julij

Na seji Nadzornega sveta DARS d. d. je bil soglasno za predsednika nadzornega sveta imenovan Pavle Hevka, inž. grad., mag. ekon. in posl. ved, za namestnika predsednika nadzornega sveta pa dr. Robert Rožič. Nadzorni svet DARS d. d. je imenoval tudi člane v obe komisiji nadzornega sveta.

Nadzorni svet družbe DARS d. d. se je s tremi člani uprave sporazumno dogovoril za predčasno prenehanje njihovega mandata. Članom uprave dr. Tomažu Vidicu, mag. Gašperju Marcu in Viliju Žavrlanu je tako prenehal mandat z 9. julijem 2020. Rožle Podboršek ostaja na mestu člana uprave, delavskega direktorja.

Za petletni mandat so z 10. julijem 2020 bili imenovani: predsednik uprave družbe DARS d. d. mag. Valentin Hajdinjak, kot člani uprave pa mag. Romana Fišer, Boštjan Rigler in dr. Peter Gašperšič.

Vlada je 16. julija 2020 sprejela nekatere spremembe na področju cestninjenja vozil, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kg. Spremembe stopijo v veljavo s 1. septembrom 2020.

Prvi cestninski razred, v katerega sodijo vozila z dvema ali tremi osmi in skupine vozil z dvema ali tremi osmi, se bo razdelil. Za težka vozila z dvema osema bo uveden samostojen cestninski razred, v katerem se bo zanje na omrežju slovenskih avtocest in hitrih cest plačevala za 10 odstotkov nižja cestnina od cestnine za vozila s tremi osmi. Poleg infrastrukturne pristojbine, ki je prihodek družbe DARS, bo za vozila tega cestninskega razreda 10 odstotkov nižji tudi pribitek, ki se na določenih odsekih pobira za zagotavljanje sredstev za financiranje gradnje drugega tira železniške proge Divača–Koper. Dvoosna vozila bodo plačevala za 10 odstotkov nižjo cestnino tudi za uporabo cestnega predora Karavanke.

Bonitetna agencija Standard & Poor's (S&P) Global Ratings je družbi DARS d. d. dodelila dolgoročno bonitetno oceno »A+« in kratkoročno »A-1« ter oceno prihodnjega izgleda bonitetne ocene »stabilno«.

Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov niso imeli vpliva na računovodske izkaze družbe DARS d. d. za obdobje januar junij 2020.

I.8 Povzetek nerevidiranega računovodskega poročila

Računovodski izkazi družbe DARS d. d.

Bilanca stanja na dan 30. 6. 2020

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	30. 6. 2019
SREDSTVA	5.283.607.361	5.615.657.802
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	4.907.318.469	5.201.176.315
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	27.950.134	30.677.537
1. Dolgoročne premoženjske pravice	27.929.958	30.654.478
5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitev	20.176	23.058
II. Opredmetena osnovna sredstva	4.750.245.661	5.083.532.485
1. Zemljišča in zgradbe	4.597.249.303	4.938.366.471
a) Zemljišča	188.576.234	193.828.746
b) Zgradbe	4.408.673.069	4.744.537.726
3. Druge naprave in oprema	37.341.972	36.760.395
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	115.654.386	108.405.619
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	115.654.386	108.405.619
III. Naložbene nepremičnine	2.267.081	2.296.775
IV. Dolgoročne finančne naložbe	105.000.964	57.000.964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	964	964
c) Druge delnice in deleži	964	964
2. Dolgoročna posojila	105.000.000	57.000.000
b) Dolgoročna posojila drugim	105.000.000	57.000.000
V. Dolgoročne poslovne terjatve	16.972.588	21.542.786
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	30.754	30.757
3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	16.941.834	21.512.028
VI. Odložene terjatve za davek	4.882.040	6.125.768
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	374.339.965	412.497.777
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	1.655.500	150.074
II. Zaloge	5.537.031	4.892.286
1. Material	3.957.389	3.796.666
3. Proizvodi in trgovsko blago	1.579.643	1.095.619
III. Kratkoročne finančne naložbe	268.000.000	293.000.000
2. Kratkoročna posojila	268.000.000	293.000.000
b) Kratkoročna posojila drugim	268.000.000	293.000.000
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	49.794.975	55.684.912
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	27.938.442	35.433.237
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	21.856.533	20.251.675
V. Denarna sredstva	49.352.459	58.770.506
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.948.927	1.983.710

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	30. 6. 2019
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.283.607.361	5.615.657.802
A. KAPITAL	2.891.084.931	3.033.780.875
I. Vpoklicani kapital	2.086.559.144	2.322.284.140
1. Osnovni kapital	2.086.559.144	2.322.284.140
II. Kapitalske rezerve	28.462.160	26.576.528
III. Rezerve iz dobička	761.402.361	566.797.337
1. Zakonske rezerve	39.717.709	32.737.888
4. Statutarne rezerve	158.742.423	125.588.272
5. Druge rezerve iz dobička	562.942.229	408.471.176
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	-13.734.590	-15.080.625
VI. Preneseni čisti poslovni izid	0	55.008.600
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta	28.395.856	78.194.897
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	158.009.502	166.631.305
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	4.285.844	3.314.139
2. Druge rezervacije	1.864.190	2.862.325
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	151.859.468	160.454.840
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	1.878.718.723	2.075.558.756
I. Dolgoročne finančne obveznosti	1.784.871.462	1.955.223.015
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	1.511.392.585	1.637.968.737
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	117.800.967	160.364.547
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti	155.677.910	156.889.732
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	93.847.261	120.285.559
2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	0	344.487
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti	93.847.261	119.941.072
III. Odložene obveznosti za davek	0	50.181
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	306.765.395	289.208.581
II. Kratkoročne finančne obveznosti	254.963.956	226.507.644
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	182.132.226	197.170.536
3. Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	46.845.391	4.275.767
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti	25.986.340	25.061.341
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	51.801.439	62.700.937
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	37.659.674	43.156.062
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	68.835	31.009
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	14.072.930	19.513.865
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	49.028.810	50.478.286

Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2020

v EUR (brez centov)	1. 1. do 30. 6. 2020	1. 1. do 30. 6. 2019
1. Čisti prihodki od prodaje	179.671.746	223.693.760
Prihodki od cestnin	174.451.147	217.155.969
Prihodki od zakupnin za počivališča	3.158.356	4.205.678
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	450.760	443.599
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	295.523	356.791
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	167.607	158.492
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	467.842	490.906
Drugi prihodki od prodaje	680.512	882.325
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	540.081	220.292
4. Drugi poslovni prihodki	7.338.486	26.960.938
5. Stroški blaga, materiala in storitev	-20.272.771	-22.098.913
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab. materiala	-4.284.910	-4.997.547
b) Stroški storitev	-15.987.861	-17.101.366
6. Stroški dela	-21.249.729	-20.016.198
a) Stroški plač	-14.686.754	-13.977.533
b) Stroški socialnih zavarovanj	-2.998.123	-2.883.373
c) Drugi stroški dela	-3.564.852	-3.155.292
7. Odpisi vrednosti	-92.047.662	-90.188.170
a) Amortizacija	-91.930.931	-89.234.250
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sr.	-114.932	-950.963
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	-1.799	-2.957
8. Drugi poslovni odhodki	-375.798	-1.726.427
9. Finančni prihodki iz deležev	0	0
č) Finančni prihodki iz drugih naložb	0	0
10. Finančni prihodki iz danih posojil	178.679	425.257
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	178.679	425.257
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	111.869	7.440
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	111.869	7.440
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	-634.291	-1.975.253
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	-17.880.227	-18.688.289
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	-10.510.217	-11.592.877
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	-3.654.038	-3.639.136
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	-3.715.971	-3.456.276
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-9.803	-43.126
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	-27	-26.038
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	-9.776	-17.087
15. Drugi prihodki	75.815	127.407
16. Drugi odhodki	-389.782	-161.810
17. Davek iz dobička	-6.660.756	-18.342.013
18. Odloženi davki	0	0
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	28.395.856	78.194.897

Pojasnila k računovodskim izkazom

Računovodski izkazi družbe DARS d. d. za prvo polletje leta 2020 in 2019 so nerevidirani in pripravljeni v skladu za Zakonom o gospodarskih družbah in v skladu z zahtevami Slovenskih računovodskih standardov.

Pojasnila k bilanci stanja

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v polletju 2020:

V EUR (brez centov)	Računalniški programi	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2019	42.091.031	323.890	42.414.921
Nabave	0	631.360	631.360
Aktiviranja	477.033	-477.033	0
Izločitve (odtuitve, odpisi)	-165.398	0	-165.398
Stanje na dan 30. 6. 2020	42.402.666	478.217	42.880.883
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2019	13.046.220	0	13.046.220
Amortizacija	2.070.103	0	2.070.103
Izločitve (odtuitve, odpisi)	-165.398	0	-165.398
Stanje na dan 30. 6. 2020	14.950.925	0	14.950.925
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.044.811	323.890	29.368.701
Stanje na dan 30. 6. 2020	27.451.741	478.217	27.929.958

V prvi polovici leta 2020 smo aktivirali naslednja večja neopredmetena osnovna sredstva:

- Aplikacija sistema za vodenje mednarodnega prometa (investicija v teku) v višini 277.500 evrov,
- nadgradnja programske opreme Elektronskega cestninskega sistema v prostem prometu v višini 129.950 evrov,
- nadgradnja programske opreme za informacijsko podporo za spremljanja in obveščanja o stanju prometa KAŽIPOT II. v višini 88.660 evrov,
- nadgradnja programske opreme NAVISION v višini 43.303 evrov,
- nadgradnja programske opreme Projektno informacijski sistem v višini 51.060 evrov,
- nadgradnja Aplikacije GIS DARS v višini 24.750 evrov,
- nadgradnja programske opreme Banka cestnih podatkov v višini 36.890 evrov,
- nadgradnja programske opreme Dostop do spletne aplikacije WEPS v višini 27.040 evrov,
- nadgradnja Aplikacije za spremljavo voznega parka v višini 11.008 evrov ter
- nadgradnja programske opreme Esri ARCGIS PRO Advanced Cu v višini 36.230 evrov.

Neopredmetena dolgoročna sredstva DARS d. d. na dan 30. junija 2020 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti in ne izkazujejo znakov slabitev, saj gre večinoma za novo nabavljena neopredmetena osnovna sredstva.

Dolgoročne aktivne časovne razmejitve v višini 20.176 evrov se nanašajo na preostanek stroškov razvoja in registracije lastne blagovne znamke DarsGo.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

Zemljišča predstavljajo zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovnih in stanovanjskih stavb, počivališč in viškov ob avtocesti ter pravice na nepremičninah.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Z Zakonom o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1. Stavbna pravica ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati.

Zgradbe so sestavljene iz avtocest (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti in ostala cestna infrastruktura) in drugih zgradb (avtocestne baze, poslovne stavbe, počitniške enote, stanovanja).

Oprema predstavlja premično opremo, namenjeno za opravljanje dejavnosti upravljanja, vzdrževanja in pobiranja cestnine.

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družba vodi DarsGo naprave s pomočjo katerih se izvaja cestninjenje v Elektronskem cestninskem sistemu v prostem prometnem toku za vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone. Cestninjenje v prostem prometnem toku se izvaja samo s predpisano nameščeno in delujočo DarsGo napravo v vozilu cestninskega zavezanca. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je DarsGo naprava v lasti upravljavca cestninskih cest. DARS lahko od stranke kadar koli zahteva vračilo in zamenjavo DarsGo naprave. Na dan 30. 6. 2020 je bil nabavna vrednost DarsGo naprav 4.440.285 evrov in knjigovodska vrednost 2.957.596 evrov. Naprava DarsGo se iz zalog blaga prenese med osnovna sredstva s prvo izročitvijo naprave DarsGo cestninskemu zavezancu.

V prvi polovici leta 2020 smo aktivirali naslednja večja opredmetena osnovna sredstva:

- vlaganja v avtoceste in ostale zgradbe v višini 1.864.480 evrov,
- vlaganja v ostalo opremo za opravljanje dejavnosti družbe (računalniška oprema, pisarniško pohištvo, stroji, naprave, orodja, tovorna in kombinirana vozila, ter najem osebnih vozil) v višini 4.403.606 evrov,
- vlaganja v opremo Elektronskega cestninskega sistema v prostem prometu v višini 185.179 evrov ter
- DarsGo naprave v višini 263.408 evrov.

V polletju leta 2020 smo izločili naslednja večja opredmetena osnovna sredstva iz naslova:

- prodaje zemljišč, ki so bila pridobljena za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bila uporabljena za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje ali vzdrževanje v nabavni vrednosti, v višini 1.371.437 evrov,
- prodaja stanovanj v višini 86.781 evrov,
- trajne izločitve osnovnih sredstev iz uporabe z odvozom na javna odlagališča odpadkov zaradi dotrajanosti, poškodb, zastarelosti ter zaradi uvedbe elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku za vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone v nabavni vrednosti 1.961.544 evrov.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v prvem polletju leta 2020:

v EUR (brez centov)	Zemljišča			Zgradbe- NAJEMI	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, druga avtocestna infrastruktura)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba Celje, poč. enote, stanovanja..)	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji - zgradbe	Oprema in drobni inventar	Oprema- NAJEMI	Opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju - oprema	Skupaj
	Zemljišča	Zemljišča- NAJEMI	Stavbna pravica								
Nabavna vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.378.062	36.250	190.760.000	2.230.794	5.703.143.825	66.047.198	83.311.102	135.155.900	1.910.245	483.091	6.212.456.467
Nabave v polletju 2020	0	0	0	0	0	0	34.605.321	0	0	5.307.760	39.913.081
Aktiviranja	1.521.394	0	0	8.738	1.605.566	250.176	-3.385.874	4.446.218	220.795	-4.667.013	0
Izločitve v polletju 2020/odtujitve, odpisi/	-1.371.436	0	0	0	0	-137.380	0	-1.974.576	-71.118	0	-3.554.511
Stanje na dan 30. 6. 2020	29.528.020	36.250	190.760.000	2.239.532	5.704.749.391	66.159.994	114.530.549	137.627.542	2.059.922	1.123.838	6.248.815.038
Popravek vrednosti											
Stanje na dan 31. 12. 2019	0	3.625	29.779.420	505.683	1.264.789.015	17.218.386	0	98.078.549	459.418	0	1.410.834.096
Amortizacija v polletju 2020	0	1.813	1.963.178	254.588	80.717.095	1.076.466	0	5.576.816	256.025	0	89.845.981
Izločitve v polletju 2020/odtujitve, odpisi/	0	0	0	0	0	-85.384	0	-1.954.198	-71.118	0	-2.110.700
Stanje na dan 30. 6. 2020	0	5.438	31.742.598	760.271	1.345.506.110	18.209.468	0	101.701.167	644.325	0	1.498.569.377
Sedanja vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2019	29.378.062	32.625	160.980.580	1.725.111	4.438.354.810	48.828.812	83.311.102	37.077.351	1.450.827	483.091	4.801.622.371
Stanje na dan 30. 6. 2020	29.528.020	30.812	159.017.402	1.479.261	4.359.243.281	47.950.526	114.530.549	35.926.375	1.415.597	1.123.838	4.750.245.661

Naložbene nepremičnine

v EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2019	1.363.906	989.781	2.353.687
Povečanja	0	0	0
Stanje na dan 30. 6. 2020	1.363.906	989.781	2.353.687
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2019	0	71.759	71.759
Amortizacija	0	14.847	14.847
Stanje na dan 30. 6. 2020	0	86.606	86.606
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2019	1.363.906	918.022	2.281.928
Stanje na dan 30. 6. 2020	1.363.906	903.175	2.267.081

Pravica do uporabe sredstva

Družba DARS najema zemljišča, poslovne prostore, optična vlakna, vozila in opremo. Povprečna doba trajanja najema znaša 4 leta. Družba DARS d. d. nima možnosti, da določeno opremo, ki je v najemu odkupi po nominalni vrednosti po koncu obdobja najema. Obveznosti iz najema so zavarovane z lastninsko pravico najemodajalca na opredmetenih osnovnih sredstvih, ki so v najemu.

Gibanje sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe:

v EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobni inventar	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	36.250	2.230.794	1.910.245	4.177.289
Nabave v polletju 2020	0	8.738	220.795	229.533
Izločitve v polletju 2020	0	0	-71.118	-71.118
Stanje na dan 30. 6. 2020	36.250	2.239.532	2.059.922	4.335.704
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2019	3.625	505.683	459.418	968.726
Amortizacija v polletju 2020	1.813	254.588	256.025	512.426
Izločitve v polletju 2020	0	0	-71.118	-71.118
Stanje na dan 30. 6. 2020	5.438	760.271	644.325	1.410.034
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2019	32.625	1.725.111	1.450.827	3.208.563
Stanje na dan 30. 6. 2020	30.812	1.479.261	1.415.597	2.925.670

Družba sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe meri po nabavni vrednosti, ki je enaka sedanji vrednosti prihodnjih najemnin. Za dobo koristnosti sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe, upošteva obdobje trajanja najemne pogodbe.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročna posojila drugim na dan 30. junija 2020 v višini 105.000.000 evrov vključujejo:

- dolgoročne depozite pri bankah v višini 105.000.000 evrov z zapadlostjo od 366 do 533 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,09 odstotka.

Dolgoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlaga v depozite bank s sedežem v Republiki Sloveniji. Knjigovodska vrednost dolgoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

Dolgoročne poslovne terjatve

Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev se v višini 30.754 evrov nanašajo na terjatev iz naslova potrditve prisilne poravnave do družbe T-2 d. o. o.

Dolgoročne poslovne terjatve do drugih se v višini:

- 16.923.277 evrov nanašajo na dolgoročni del terjatev za vstopni DDV iz naslova nadomestila za ustanovitev stavbne pravice in
- 18.558 evrov nanašajo na natečene obresti od dolgoročnih depozitov pri bankah.

Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so na dan 30. 6. 2020 v višini 1.655.500 evrov evidentirana opredmetena osnovna sredstva, ki so namenjena prodaji. Ta sredstva se v celoti nanašajo na nepremičnine.

Zaloge

Med zalogami materiala so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. Zaloge materiala so se v primerjavi s stanjem na dan 30. 6. 2019 povečale za 13 odstotkov. V strukturi zalog predstavljajo največji, 51-odstotni delež, zaloge materiala, v okviru teh pa zaloge posipnih materialov (24 odstotkov), zaloge ograj (12 odstotkov), zaloge vinjet z letnico 2020 (13 odstotkov), zaloge nadomestnih delov (12 odstotkov) in zaloge naftnih derivatov (7 odstotkov).

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	Delež	30. 6. 2019	Indeks
Material	2.866.139	52	2.873.794	100
Nadomestni deli	467.017	8	460.310	101
Drobni inventar in embalaža	624.233	11	462.562	135
Trgovsko blago	1.579.643	29	1.095.619	144
Skupaj	5.537.031	100	4.892.286	113

Zaloge trgovskega blaga sestavljajo med drugim:

- zaloge DarsGo naprav v višini 1.573.118 evrov in
- zaloge nosilcev za DarsGo naprave v višini 5.152 evrov.

DarsGo naprave se ob izdaji stranki prenesejo med opredmetena osnovna sredstva. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je DarsGo naprava v lasti upravljavca cestninskih cest.

Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročna posojila drugim na dan 30. junija 2020 v višini 268.000.000 evrov vključujejo:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 268.000.000 evrov z zapadlostjo od 1 do 365 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,10 odstotka.

Kratkoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlaga v depozite bank s sedežem v Republiki Sloveniji. Knjigovodska vrednost kratkoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	Delež	30. 6. 2019	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	27.938.442	56	35.433.237	79
- terjatve za cestnino	26.791.739	54	34.594.045	77
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob AC	716.044	1	504.960	142
- kupci za zapore	108.882	0	168.113	65
- druge kratkoročne poslovne terjatve	374.079	1	1.270.338	29
- popravek vrednosti drugih kratkoročnih terjatev	-52.302	0	-1.104.219	5
		0		
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	21.856.533	44	20.251.675	108
- za dane predujme za obratna sredstva	11.629	0	15.418	75
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	14.242.032	29	31.171.951	46
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev tuj račun	0	0	-14.434.530	0
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	171.436	0	887.469	19
- terjatve za vstopni DDV	1.584.600	3	1.191.510	133
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	5.013.679	10	144.726	3.464
- ostale kratkoročne terjatve	2.557.939	5	2.999.913	85
- popravek vrednosti ostalih kratkoročnih terjatev	-1.724.781	-3	-1.724.781	-
Skupaj	49.794.975	100	55.684.912	89

Terjatve do kupcev iz naslova cestnine predstavljajo 54 odstotkov vseh kratkoročnih poslovnih terjatev, preostanek so druge kratkoročne terjatve.

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev do drugih predstavljajo:

- terjatve do domačih komisionarjev ter tujih prodajnih zastopnikov v višini 8.131.558 evrov in
- terjatve do Republike Slovenije v skupni višini 5.155.056 evrov, ki se nanašajo na poslovanje za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 v višini 5.053.136 evrov in na nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 101.920 evrov. Na podlagi 4. člena ZDARS-1 DARS d. d. opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle DARS d. d. evidentira terjatve do Republike Slovenije. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

Denarna sredstva

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	Delež v %	30. 6. 2019	Indeks
Denarna sredstva v bankah	18.191.795	37	15.851.322	115
Depoziti na odpoklic in nočni depoziti	30.392.498	62	41.916.301	73
Denarna sredstva v blagajni	989	0	1.270	78
Denarna sredstva v blagajnah na DarsGo servisih	317.250	1	348.890	91
Denar na poti	449.926	1	652.723	69
Skupaj denarna sredstva	49.352.459	100	58.770.506	84

Med denarna sredstva so med ostalim uvrščeni:

- depoziti na odpoklic pri banki v višini 30.000.000 evrov s povprečno ponderirano obrestno mero 0,003 % in
- kratkoročni depozit pri banki vezan čez noč, v višini 392.498 evrov, z obrestno mero 0,01 odstotka.

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun DARS d. d.

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve v višini 1.948.927 evrov se nanašajo v višini 1.697.351 evrov na kratkoročno odložene stroške, ki bodo bremenili poslovni izid v prihodnjih obračunskih obdobjih, in kratkoročno nezaračunane prihodke od zakupa baznih postaj v višini 251.576 evrov.

Kratkoročno odloženi stroški se nanašajo med drugim na provizijo prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet v višini 1.077.138 evrov in kratkoročno odložene stroške tiskanja vinjet v višini 39.653 evrov.

Kapital

Osnovni kapital družbe DARS d. d. znaša 2.086.559.144 evrov in je razdeljen na 55.650.231 delnic. Edini lastnik družbe je Republika Slovenija.

Knjigovodska vrednost delnice na dan na dan 30. 6. 2020 znaša 51,95 evrov. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Čisti poslovni izid za čas od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020 znaša 28.395.856 evrov.

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	30. 6. 2019
A. KAPITAL	2.891.084.931	3.033.780.875
I. Vpoklicani kapital	2.086.559.144	2.322.284.140
1. Osnovni kapital	2.086.559.144	2.322.284.140
II. Kapitalske rezerve	28.462.160	26.576.528
III. Rezerve iz dobička	761.402.361	566.797.337
1. Zakonske rezerve	39.717.709	32.737.888
4. Statutarne rezerve	158.742.423	125.588.272
5. Druge rezerve iz dobička	562.942.229	408.471.176
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	-13.734.590	-15.080.625
VI. Preneseni čisti poslovni izid	0	55.008.600
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta	28.395.856	78.194.897

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	30. 6. 2019	Indeks
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	2.823.616	2.105.938	134
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	1.449.175	1.186.447	122
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	13.052	21.754	60
Rezervacije za tožbene zahtevke iz delovnih razmerij	17.654	20.379	87
Rezervacije za tožbene zahtevke s področja gradnje in obnov	1.846.535	2.841.947	65
Brezplačne pridobitve osnovnih sredstev	266.717	380.757	70
Zakup optičnih vlaken	422.987	484.228	87
Unovčene garancije	4.304.551	5.054.129	85
Nepovratna sredstva EU in sofinancerska sredstva	146.853.687	154.531.583	95
Oprostitve plačil prispevkov PIZ invalidov nad kvoto	11.526	4.144	278
Skupaj	158.009.502	166.631.305	95

Dolgoročne finančne obveznosti

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020
a) Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest	1.782.898.328
b) Dolgoročne obveznosti iz najema	1.973.134
Skupaj	1.784.871.462

a) Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest

Družba se za potrebe poslovanja zadolžuje na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Vse obveznosti iz naslova zadolževanja so 100 % zavarovane s poroštvom Republike Slovenije, razen kredita Evropske investicijske banke za vzpostavitev DarsGo sistema (ECS) v višini 51 milijonov evrov, ki ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI) in kredita banke Kreditanstalt für Wiederaufbau prav tako za vzpostavitev DarsGo sistema (ECS) v višini 51 milijonov evrov. Namen zadolževanja je financiranje gradnje in obnavljanja avtocest ter refinanciranje obstoječega dolga. V prvi polovici leta 2020 ni bilo izvedenega novega zadolževanja.

Obrestne mere in načini obračunavanja obresti za najeta posojila so pogodbeno določene ter predstavljajo poslovno skrivnost, ponderirana letna obrestna mera celotnega dolga DARS d. d. pa je na dan 30. junija 2020 znašala 1,73 odstotka. Obrestna mera celotnega dolga DARS d. d. je bila na dan 30. junija 2020 v intervalu od 0 do 4,96 odstotka.

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	Delež	30. 6. 2019	Indeks
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	677.807.456	38 %	766.256.785	88
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	833.585.129	47 %	871.711.952	96
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	15.924.776	1 %	19.109.731	83
Posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein	37.780.000	2 %	37.780.000	100
Izdane registrirane zadolžnice NSV	100.000.000	6 %	100.000.000	100
Izdane dolgoročne obveznice	117.800.967	7 %	160.364.547	73
Skupaj	1.782.898.328	100 %	1.955.223.015	91

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti:

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	Delež
Dolgoročne fin. obveznosti z zapadlostjo do 5 let	734.496.822	41 %
Dolgoročne fin. obveznosti z zapadlostjo nad 5 let	1.048.401.506	59 %
Skupaj	1.782.898.328	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v prvem polletju leta 2020:

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 1. 1. 2020	povečanja I-VI 2020	zmanjšanja I-VI 2020	stanje 30. 6. 2020
Evropska investicijska banka	646.205.832	0	21.465.941	624.739.891
Nova Ljubljanska banka	323.241.026	0	19.389.103	303.851.923
Kreditanstalt für Wiederaufbau	142.109.375	48.166.667	11.192.708	179.083.333
Konzorcij slovenskih bank	34.387.750	0	10.798.259	23.589.491
Deutsche Pfandbriefbank	41.666.667	0	11.904.762	29.761.905
UniCredit Banka Slovenija	11.674.178	0	4.167.919	7.506.260
KA FINANZ	0	0	0	0
Addiko Bank	18.967.868	0	3.334.752	15.633.116
Regione Autonoma Friuli Venezia	15.924.776	0	0	15.924.776

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 1. 1. 2020	povečanja I-VI 2020	zmanjšanja I-VI 2020	stanje 30. 6. 2020
Intesa Sanpaolo	82.333.333	0	1.166.667	81.166.667
Schuldschein	37.780.000	0	0	37.780.000
Abanka	50.000.000	0	2.940.000	47.060.000
SKB banka	50.000.000	0	0	50.000.000
Unicredit + Intesa Sanpaolo	99.000.000	0	0	99.000.000
SID banka	50.000.000	0	0	50.000.000
NSV	100.000.000	0	0	100.000.000
Obveznice	117.800.967	0	0	117.800.967
Skupaj	1.821.091.772	48.166.667	86.360.110	1.782.898.328

b.) Dolgoročne obveznost iz najema

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020
Dolgoročne obveznosti iz najema - glavnica	2.037.922
Dolgoročne obveznosti iz najema - obresti	-64.788
Skupaj	1.973.134

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice iz bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih:

v EUR (brez centov)		
Posojilodajalec	30. 6. 2020	Delež
Konzorcij slovenskih bank	23.589.491	2 %
Addiko Bank	15.633.116	1 %
Unicredit Bank Slovenija	7.506.260	0 %
Intesa Sanpaolo	81.166.667	5 %
Unicredit + Intesa Sanpaolo	99.000.000	7 %
NLB	303.851.923	20 %
Abanka	47.060.000	3 %
SKB banka	50.000.000	3 %
SID banka	50.000.000	3 %
Evropska investicijska banka	624.739.891	41 %
Kreditanstalt für Wiederaufbau	179.083.333	12 %
Deutsche Pfandbriefbank	29.761.905	2 %
KA FINANZ	0	0 %
Skupaj	1.511.392.585	100 %

b) Posojila Konzorcija slovenskih bank

Družba DARS d. d. je pri konzorciju domačih bank v obdobju 1996–2004 najela sedem posojil. Posojila Konzorcija slovenskih bank so bila v prvi polovici leta 2020 odplačana v skupnem znesku 25.774.958 evrov. V prvi polovici leta 2020 je bilo do konca odplačano posojilo Konzorcija bank IV.

Dolgoročne obveznosti do konzorcija bank ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2002 do 2016	0
II	od 2004 do 2019	0
III	od 2007 do 2019	0
IV	od 2008 do 2020	0
V	od 2007 do 2020	0
VI	od 2009 do 2021	8.240.013
VII	od 2012 do 2024	15.349.478
Skupaj		23.589.491

c) Posojila Addiko Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri Addiko Bank. Posojila Addiko Bank so bila v prvi polovici leta 2020 odplačana v skupnem znesku 3.334.752 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Addiko Bank ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	6.664.335
II	od 2012 do 2024	3.752.623
III	od 2014 do 2023	5.216.158
Skupaj		15.633.116

d) Posojili Unicredit bank Slovenija

V letih 2005 in 2006 je družba DARS d. d. najela dve posojili pri Unicredit bank Slovenija. Posojili Unicredit bank Slovenija sta bili v prvi polovici leta 2020 odplačani v skupnem znesku 4.167.918 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Unicredit bank ter roka odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	4.172.926
II	od 2007 do 2021	3.333.334
Skupaj		7.506.260

e) Posojilo banke Intesa Sanpaolo

V letu 2006 je družba DARS d. d. najela posojilo pri banki Intesa Sanpaolo in je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. V letu 2016 je DARS najel posojilo pri banki Intesa Sanpaolo v višini 80 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje kreditov.

Posojilo banke Intesa Sanpaolo je bilo v prvi polovici leta 2020 odplačano v skupnem znesku 1.166.667 evrov.

Dolgoročna obveznost do banke Intesa Sanpaolo ter roka odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	1.166.667
II	od 2021 do 2036	80.000.000
Skupaj		81.166.667

f) Posojila NLB

V letih 2007, 2008 in 2013 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri NLB. Posojila NLB so bila v prvi polovici leta 2020 odplačana v skupnem znesku 19.389.103 evrov.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2012 do 2027	157.650.000
II	od 2015 do 2027	96.201.923
III	od 2016 do 2023	50.000.000
Skupaj		303.851.923

g) Posojilo Abanka

Leta 2015 je DARS d. d. najel posojilo pri banki Abanka v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do Abanke ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2029	47.060.000
Skupaj		47.060.000

h) Posojilo SKB

Leta 2015 je DARS d. d. najel posojilo pri banki SKB v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SKB ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	50.000.000
Skupaj		50.000.000

i) Posojilo Unicredit banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo

V letu 2016 je DARS d. d. najel posojilo pri banki Unicredit in banki Intesa Sanpaolo v skupni višini 99 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do Unicredit banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	99.000.000
Skupaj		99.000.000

j) Posojilo SID banka

Leta 2016 je DARS d. d. najel posojilo pri banki SID v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SID banke ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2024 do 2036	50.000.000
Skupaj		50.000.000

k) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke so bila najeta v obdobju 1994–2006 in so bila v prvi polovici leta 2020 odplačana v znesku 21.465.941 evrov. Končne zapadlosti posojil so med leti 2014 in 2037.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
II	od 2003 do 2018	0
III	od 2004 do 2019	0
IV	od 2005 do 2019	0
V	od 2007 do 2027	36.000.000
VI	od 2012 do 2029	50.435.000
VII	od 2014 do 2037	177.272.727
VIII	od 2015 do 2033	197.611.111
IX	od 2016 do 2041	145.000.000
X	od 2019 do 2028	18.421.053
Skupaj		624.739.891

l) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

V letih 2008 in 2009 je družba DARS d. d. pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela tri posojila, ki so bila namenjena financiranju gradnje avtocest. Posojilo KfW je bilo v prvi polovici leta 2020 odplačano v znesku 8.359.375 evrov. V prvi polovici leta je bilo v celoti črpano posojilo KfW v višini 51.000.000 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
II	od 2013 do 2029	133.750.000
KfW 51	od 2020 do 2029	45.333.333
Skupaj		179.083.333

m) Posojili Deutsche Pfandbriefsbank

Leta 2006 je družba DARS d. d. najela dve posojili pri Deutsche Pfandbriefsbank v skupnem znesku 225.000.000 evrov. Posojili Deutsche Pfandbriefsbank sta bili v prvi polovici leta 2020 odplačani v znesku 11.904.762 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Deutsche Pfandbriefsbank ter roka odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	21.428.572
II	od 2013 do 2021	8.333.333
Skupaj		29.761.905

n) Posojilo KA FINANZ AG (prej Kommunalkredit)

V letu 2010 je družba DARS d. d. najela posojilo v višini 70.000.000 evrov pri banki KA FINANZ AG, ki je bilo v celoti črpano v letu 2010. Posojilo je bilo najeto po fiksni obrestni meri. Posojilo KA FINANZ AG je bilo v prvi polovici leta 2020 do konca odplačano v znesku 7.000.000 evrov.

Dolgoročne obveznosti do KA FINANZ ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2015 do 2020	0
Skupaj		0

Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

DARS d. d. je z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest v letih 2004 in 2005 izvedla tri izdaje obveznic. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom Republike Slovenije.

Izdaja	Zapadlost	v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
DRS3	2020	0
Skupaj		117.800.967

a) Obveznice DARS d. d. 1. emisije (DRS1)

Družba DARS d. d. je v letu 2004 izdala obveznice 1. emisije z oznako DRS1, v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, kuponska obrestna mera pa znaša 5,1 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b) Obveznice DARS d. d. 2. emisije (DRS2)

Družba DARS d. d. je v letu 2005 izdala obveznice 2. emisije z oznako DRS2, v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, kuponska obrestna mera pa znaša 4,5 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

c) Obveznice DARS d. d. 3. emisije (DRS3)

Družba DARS d. d. je v letu 2005 izdala obveznice 3. emisije z oznako DRS3, v skupni nominalni vrednosti 42.563.580 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2020, kuponska obrestna mera pa znaša 4,0 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

Druge dolgoročne finančne obveznosti

a) Posojilo Regione Autonoma Friuli Venezia

Posojilo DARS d. d. pri podjetju Regione Autonoma Friuli Venezia je bilo pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Italije za gradnjo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000.

Dolgoročne obveznosti do Regione Autonoma Friuli Venezia ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	15.924.776
Skupaj		15.924.776

b) Posojilo Schuldschein

V letu 2015 je DARS najel posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein v višini 37,78 milijona evrov. Posojilo je DARS najel za dobo 15 let. Schuldschein je sporazum o posojilu, s katerim se ne trguje na organiziranem trgu.

Dolgoročne obveznosti do posojila »Schuldschein« ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	2030	37.780.000
Skupaj		37.780.000

c) Instrument Namensschuldverschreibung (NSV oz. imenska zadolžnica)

V letu 2017 je DARS izdal instrument Namensschuldverschreibung (NSV oz. imenska zadolžnica) v višini 100 milijonov evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2037. Z instrumentom se ne trguje na borzi. Namensschuldverschreibung je imenska zadolžnica, ki predstavlja hibrid med obveznico in kreditom, vendar je bližje obveznici. Organizator izdaje vodi knjigo o imetnikih.

Dolgoročne obveznosti iz naslova imenske zadolžnice ter rok odplačila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	2037	100.000.000
Skupaj		100.000.000

d) Dolgoročne obveznosti iz najema

Družba na dan 30. 6. 2020 izkazuje 1.973.134 evrov dolgoročnih obveznosti iz najema.

Dolgoročne poslovne obveznosti

Med drugimi dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico v višini 93.847.261 evrov. Na podlagi Letne izvedbene pogodbe, za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 za leto 2020, je kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenesen na kratkoročne obveznosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ se za stavbno pravico plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Vrednost nadomestila za stavbno pravico je bila na podlagi mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, podanega 7. junija 2012, določena v znesku 190.810.787 evrov brez DDV. Pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin je 29. februarja 2016 na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo ponovno izvedel cenitev stavbne pravice, ki znaša 190.760.000 evrov brez DDV. DARS d. d. je izvedel uskladitev vrednosti stavbne pravice na novo ocenjeno vrednost, ki je sedaj za 50.787 evrov nižja od prvotno ocenjene.

V skladu s ZGD-1 in SRS 2016 družba stavbno pravico vodi med opredmetenimi osnovnimi sredstvi v postavki zemljišča.

Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti v skupni višini 254.963.956 evrov predstavljajo kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in obveznosti iz naslova izvedenih finančnih instrumentov.

Kratkoročne finančne obveznosti do bank v skupni višini 182.132.226 evrov med drugim predstavljajo:

- a. del glavnice kratkoročnih bančnih posojil za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev, ki zapadejo v plačilo v letu 2020;

Posojilodajalec	v EUR (brez centov)	
	30. 6. 2020	30. 6. 2019
Evropska investicijska banka IV	0	5.333.333
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	6.270.000
Evropska investicijska banka VII	11.363.636	11.363.636
Evropska investicijska banka VIII	16.666.667	16.666.667
Evropska investicijska banka X	2.631.579	2.631.579
Kreditanstalt für Wiederaufbau II	16.718.750	16.718.750
Kreditanstalt für Wiederaufbau 51	5.666.667	5.000.000
Deutsche Pfandbriefbank I	7.142.857	7.142.857
Deutsche Pfandbriefbank II	16.666.667	16.666.667
KA FINANZ	0	14.000.000
Konzorcij bank IV	0	15.498.733
Konzorcij bank V	9.925.269	15.086.410
Konzorcij bank VI	13.184.020	5.273.608
Konzorcij bank VII	5.116.493	5.116.492
Nova ljubljanska banka I	17.400.000	8.700.000
Nova ljubljanska banka II	21.378.205	10.689.103
Nova ljubljanska banka III	0	0
Addiko bank I	3.332.168	3.332.168
Addiko bank II	1.250.874	1.250.874
Addiko bank III	2.086.463	2.086.463
Unicredit bank I	1.669.170	1.669.170
Unicredit bank II	6.666.667	6.666.667
Intesa Sanpaolo I	2.333.333	2.333.333
Intesa Sanpaolo I	0	0
SKB	2.940.000	0
Skupaj glavnice	176.409.485	190.996.510

- b. natečene obresti od dolgoročnih bančnih posojil na dan 30. junij 2020 v višini 5.722.741 evrov. Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na obresti, natečene do 30. junij 2020, in na obračunane obresti na dan 30. 6. 2020. Obrestne mere in način obračunavanja obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so se na 30. 6. 2020 nahajale v intervalu med 0,0 % in 5,1 % letno.

Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic v višini 46.845.391 evrov se nanašajo na finančne obveznosti v zvezi z obveznicami DRS III v znesku 42.563.580 evrov in na obresti, natečene do 30. junija 2020 v znesku 4.281.811 evrov.

Druge kratkoročne finančne obveznosti v višini 25.986.340 evrov se nanašajo na:

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	30. 6. 2019
Kratkoročni del glavnice posojila Regione Autonoma Friuli Venezia	3.184.955	3.184.955

Kratkoročne finančne obveznosti za natečene obresti od drugih	2.025.765	2.025.061
Obresti od izvedenih finančnih instrumentov	560.309	534.305
Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov	19.222.378	19.317.019
Kratkoročne obveznosti iz najema – glavnica	1.047.231	0
Kratkoročne obveznosti iz najema - obresti	-54.299	0
Skupaj	25.986.340	25.061.341

Družba DARS d.d. je izpostavljena obrestnemu tveganju, zato se je v preteklih letih – v skladu s politiko aktivnega upravljanja finančnega tveganja – odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer na trgu. Tako je bilo 30. junija 2020 variabilni obrestni meri izpostavljenih 43 odstotkov vrednosti portfelja zadolženosti, fiksni obrestni meri pa 56 odstotkov. Skupaj s sklenjenimi posli obrestnih zamenjav je bil delež portfelja izpostavljenega variabilni obrestni meri 25 odstotkov in fiksni obrestni meri 74 odstotkov. Preostali odstotek predstavlja brezobrestni kredit.

Za zavarovanje pred obrestnimi tveganji uporabljamo izvedene finančne instrumente (navadna obrestna zamenjava), s katerimi zagotavljamo dolgoročno stabilnost določenega dela variabilnih obrestnih mer. Namen varovanja je fiksiranje obrestne mere, s čimer je dosežen nespremenljiv denarni tok. Pri sklepanju poslov obrestnih zamenjav sledimo načelu, da imajo posli obrestne zamenjave primerljive značilnosti posla varovane postavke (nominalni znesek, ročnost, obračunsko obdobje). Večina izvedenih finančnih instrumentov se uporablja za namen varovanja pred tveganjem spremembe obrestnih mer, kjer varovane postavke predstavljajo učinkovito varovalno razmerje.

Skupna poštena vrednost poslov obrestnih zamenjav na dan 30. 6. 2020 znaša 19.222.378 evrov.

Kratkoročne obveznosti iz najema se nanašajo na glavnico v znesku 1.047.231 evrov, zmanjšano za obresti v znesku 54.299 evrov.

Podrobnejši opis izvedenih finančnih instrumentov, ki jih je imela družba sklenjene na dan 30. 6. 2020.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 150 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je v drugi polovici leta 2014 sklenila tri posle zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 150.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je DARS d. d. delno zavaroval posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri NLB (za posojilo 245 milijonov evrov in 145 milijonov evrov). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 50 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je v prvi polovici leta 2016 sklenila dodaten posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 50.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S tem poslom v višini 50 milijonov evrov je DARS d. d. v celoti zavaroval posojilo, najeto pri banki NLB (posojilo NLB III). Posojilo je bilo zavarovano za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 99,5 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je v prvi polovici leta 2017 sklenila dva dodatna posla zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 99.500.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 49,5 milijonov evrov in 50 milijonov evrov je DARS d. d. delno zavaroval posojila, najeta pri banki Unicredit in Banki Koper (posojilo UNI+BK) in pri KfW (posojilo KfW 267,5). Posojilo je bilo zavarovano za deset let s fiksno obrestno mero.

Kratkoročne poslovne obveznosti

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	Delež	30. 6. 2019	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	37.659.674	73	43.156.062	87
Kratkoročne obveznosti za predujme	68.835	0	31.009	222
Kratkoročne obveznosti do delavcev	1.986.642	4	1.869.891	106

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	Delež	30. 6. 2019	Indeks
Kratkoročne obveznosti do države	10.407.468	20	15.976.752	65
-obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	0	0	4.560.464	0
-obveznosti za obračunani DDV	6.780.552	13	7.640.961	89
-obveznosti za davke in prispevke	1.387.086	3	1.390.814	100
-druge obveznosti do države	1.255.103	2	1.249.088	100
-obveznosti iz naslova obračunanega pribitka	984.726	2	1.135.426	0
Kratkoročne obveznosti do drugih	1.678.821	3	1.667.222	101
Skupaj	51.801.439	100	62.700.937	83

Največji delež (73-odstoten) kratkoročnih poslovnih obveznostih predstavljajo obveznosti družbe do dobaviteljev. Te obveznosti zajemajo neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu Republike Slovenije in za njen račun, obveznosti iz poslovanja iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti izvajalca (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo napak v garancijski dobi) zadržijo v višini do največ petih oziroma dveh odstotkov pogodbene vrednosti. Sredstva se zadržujejo tudi iz razloga nepredane dokumentacije, ki bi jo moral izvajalec v skladu s pogodbo priložiti situaciji. V pretežnem delu gre za izjavo izvajalca, na podlagi katere se v skladu z Zakonom o javnem naročanju neposredno plačuje podizvajalcem, ki so vključeni v izvedbi pogodbenih del. Določena zadržana sredstva, ki jih družba izvajalcu še zadržuje, služijo kot zavarovanje za poplačilo potencialnih finančnih obveznosti iz naslova prejetih zahtevkov podizvajalcev, za kar je bil z izvajalcem sklenjen sporazum. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem oziroma podizvajalcem in se nakažejo, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost ter investitorju dostavijo zahtevano dokumentacijo. Na dan 30. 6. 2020 so kratkoročne obveznosti do dobaviteljev na podlagi zadržanih sredstev znašale 17.945.904 evrov in so predstavljale 48-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Vlada je 13. decembra 2018 sprejela sklep o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih avtocestnega omrežja, ki ga plačujejo cestninski zavezanci v okviru elektronskega cestninjenja težkih vozil DarsGo. DARS d.d. kot upravljavec cestninskih cest je začel obračunavati pribitek 1. januarja 2019. Zbrana sredstva so namenski prihodek proračuna Republike Slovenije in se lahko uporabijo izključno za drugi tir železniške proge Divača–Koper. Pribitek se obračunava vsem zavezancem z vozili, katerih največja dovoljena masa presega 3,5 tone, ki prevozijo cestninske odseke med Kopro in Ljubljano ter med Ljubljano in Šentrupertom. Na dan 30. 6. 2020 znaša obveznost do proračuna Republike Slovenije iz naslova obračunanega pribitka k cestnini 984.726 evrov.

Kratkoročne pasivne časovne razmejitev

v EUR (brez centov)	30. 6. 2020	Delež	30. 6. 2019	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	432.984	1 %	359.824	120
Kratkoročne odloženi prihodki	48.595.826	99 %	50.118.461	97
Skupaj	49.028.810	100 %	50.478.286	97

Med obveznostmi družbe so vnaprej vračunani stroški oz. odhodki, ki zajemajo vnaprej vračunane stroške nadzornega inženirja za zaključene investicijske projekte v višini 99.194 evrov, vnaprej vračunane stroške za spremenljivi prejemek uprave v višini 277.627 evrov in variabilni del plače za zaposlene po individualni pogodbi v višini 56.162 evrov.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, ko še niso opravljene že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki se nanašajo na:

- že zaračunane letne in polletne vinjete, veljavne za uporabo avtocest v letu 2020, v skupni višini 43.124.176 evrov (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2020 pa velja od 1. 12. 2019 do 31. 1. 2021);
- naloženo dobroimetje na predplačniške cestninske medije v starem cestninskem sistemu, ki je bil ukinjen s 1. 4. 2018, v višini 493.716 evrov (Uporabniki starega cestninskega sistema morebitnega neporabljenega dobroimetja na ABC-tablicah in DARS-karticah ne morejo prenesti na račun vozila v sistemu DarsGo, saj gre za dva popolnoma ločena sistema, temveč lahko zahtevajo vračilo na transakcijski račun);
- naloženo dobroimetje na predplačniškem računu sistema DarsGo ki je bilo zaračunano in plačano. Pri prehodu skozi cestninski portal se dobroimetje na računu zmanjša za znesek cestnine uporabljenega cestninskega odseka. Na dan 30. 6. 2020 je bilo stanje 4.200.716 evrov;
- kratkoročno odloženi prihodki v znesku 697.768 evrov iz naslova omejitev v 20.a členu Zakonom o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (v nadaljevanju: ZIUZEOP). Družba bo, v skladu s Uredbo o metodologiji za ocenjevanje škode, pogojih in postopku dodelitve javnih sredstev iz točke b) drugega odstavka 20.a člena ZIUZEOP, vložila vlogo za ugotavljanje upravičene višine dodeljenih javnih sredstev iz 28. in 33. člena ZIUZEOP;
- druge kratkoročno odložene prihodke v višini 79.450 evrov.

Zunajbilančna evidenca

Družba ima na dan 30. 6. 2020 v zunajbilančni evidenci izkazane naslednje postavke:

1. Znesek v višini 106.138.049 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oz. terjatve iz naslova prejetih garancij oz. drugih instrumentov zavarovanja iz naslova kritja povračila škode in tveganja v povezavi z javnim naročilom, izpolnitve pogodbenih obveznosti (dobra in pravočasna izvedba del, tveganje neplačila v roku in skladno z dogovorjenimi pogodbenimi obveznostmi) ter odprave napak v garancijski dobi.
2. Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja DARS d. d., znaša 1.022.435 evrov.
3. Možne obveznosti iz naslova tožb, za katere se ocenjuje z 50 % verjetnostjo ali manj, da bo tožnik uspel v tožbenem zahtevku, na dan 30. 6. 2020 znašajo 39.890.575 evrov (glavnice). Zneska obveze iz navedenih tožbenih zahtevkov prav tako ni mogoče dovolj zanesljivo izmeriti. Glede na potek postopkov je težko z zadostno stopnjo verjetnosti napovedati čas zaključka posamezne zadeve.
4. 3.704.392 evrov predstavljajo terjatve, za katere se ocenjuje, da je verjetnost za kakršnokoli plačilo iz stečajne mase v korist navadnih upnikov, med katere sodijo tudi terjatve DARS d. d., minimalna.
5. Dne 16. 11. 2017 je bila za financiranje vzpostavitve sistema DarsGo sklenjena nova pogodba z banko EIB za najem kredita v višini 51 milijonov evrov. V letu 2018 je bil kredit delno črpan in sicer v višini 25 milijonov evrov. Preostanek v višini 26 milijonov evrov predstavlja nečrpani znesek kredita. Končni datum črpanja kredita je 36 mesecev po podpisu pogodbe.

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

Čisti prihodki od prodaje

v EUR (brez centov)	I-VI 2020	Delež	I-VI 2019	Indeks
Prihodki od cestnin	174.451.147	97	217.155.969	80
- prihodki od prodaje vinjet	61.098.561	-	81.916.871	75
- prihodki od cestnine za tovorni promet	108.831.233	-	128.648.114	85
- prihodki od cestnine predora Karavanke	4.521.353	-	6.590.984	69
Prihodki od zakupnin za počivališča	3.158.356	2	4.205.678	75
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	450.760	0	443.599	102
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	295.523	0	356.791	83
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	467.842	0	490.906	95
Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila	167.607	0	158.492	106
Drugi prihodki od prodaje	680.512	0	882.325	77
Skupaj čisti prihodki od prodaje	179.671.746	100	223.693.760	80

Prihodki od pobiranja cestnine so v prvem polletju leta 2020 znašali 174.451.147 evrov in predstavljajo 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil, težkih do 3,5 tone (vinjetni sistem), 61.098.561 evrov oziroma 35 odstotkov prihodkov od cestnin in prihodki od cestninjenja vozil, težkih nad 3,5 tone, 108.831.233 evrov oziroma 62 odstotkov prihodkov od cestnin ter prihodki od cestnine predora Karavanke 4.521.353 oziroma tri odstotke prihodkov od cestnin.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin za počivališča, ki so v prvi polovici leta 2020 znašali 3.158.356 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitve bencinskih črpalk s servisi.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 450.760 evrov, prihodki od zakupa optičnih vlaken v višini 467.842 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 295.523 evrov.

Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila so v prvi polovici leta 2020 znašali 167.607 evrov. Ti prihodki se nanašajo na izvajanje nalog, ki jih DARS d. d. opravlja v imenu in za račun Republike Slovenije na podlagi letne izvedbene pogodbe in 4. člena ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne graditve avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 680.512 evrov predstavljajo prihodki od administrativnih stroškov izdaje DarsGo naprav, prihodki od provizije ustvarjene pri prodaji avstrijskih vinjet, prihodki od vlek, pluzenja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanj, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve

Lastne storitve investicijskih vlaganj na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanji izvajalec storitev obnavljanja avtocest, je družba v prvem polletju leta 2020 usredstvila. Prihodki od usredstvenih lastnih storitev so v prvem polletju leta 2020 znašali 540.081 evrov.

Drugi poslovni prihodki

v EUR (brez centov)	I-VI 2020	Delež	I-VI 2019	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	219.250	3	18.616.592	1
Prihodke od porabe/odprave dolgoročno odloženih prihodkov	4.857.309	66	6.958.850	70
Odškodnine od zavarovalnic	1.066.767	15	1.228.658	87
Drugi poslovni prihodki	347.373	5	156.837	221
33. člen ZIUZEOP* - oprostitvev plačila prispevkov pokojninskega in invalidskega zavarovanja	769.487	-	-	-
28. člen ZIUZEOP - povračilo nadomestila zaradi odsotnosti iz razloga višje sile in oprostitvev prispevkov	30.513	-	-	-
56. člen ZIUZEOP - refundacija bolniške v breme podjetja	47.787	-	-	-
Skupaj poslovni prihodki	7.338.486	88	26.960.938	27

Odprava dolgoročnih rezervacij vključuje odpravo rezervacij za neizkoriščen letni dopust leta 2019.

Prihodki od porabe dolgoročno odloženih prihodkov v višini 4.857.309 evrov se nanašajo na porabo prejetih nepovratnih sredstev Evropske unije in sofinancerskih sredstev, prejetih za financiranje priprave prostorske in projektne dokumentacije ter graditve avtocest oz. s tem povezanih nalog (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa) ter druge projekte, in porabe sredstev unovčenih garancij. Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje skladno z nastankom stroškov (obračunane amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta) ter se prenaša v prihodek. Družba je v prvi polovici leta 2020 prenesla v prihodke dolgoročno odložene prihodke v višini 3.978.311 evrov, ki jih je prejela v okviru kohezijskega sklada Evropske unije, projektov TEN T, CROCODILE ter programov EasyWay in TEMPO-CONNECT. V višini 219.155 evrov je družba prenesla v prihodke prejetih dolgoročno odloženih prihodkov iz naslova sofinanciranja občin (MOL), ELES-a in drugih financiranj projektov. Za pokritje stroškov odprave napak izvajalcev gradnje in obnavljanja avtocest ter drugih namenskih stroškov je bilo porabljenih 655.270 evrov sredstev unovčenih garancij.

Odškodnine od zavarovalnic v višini 1.066.767 evrov se nanašajo na odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah.

Drugi poslovni prihodki v višini 347.373 evrov se nanašajo na prihodke ustvarjene ob prodaji osnovnih sredstev.

V skladu 1.1. in 1.2. poglavjem ZIUZEOP družba izkazuje v prvem polletju leta 2020 druge prihodke v višini 800.000 evrov. Znesek v višini 697.768 evrov je zaradi omejitve v 20. členu ZIUZEOP kratkoročno odložen. Družba bo, v skladu s Uredbo o metodologiji za ocenjevanje škode, pogojih in postopku dodelitve javnih sredstev iz točke b) drugega odstavka 20.a člena ZIUZEOP, vložila vlogo za ugotavljanje upravičene višine dodeljenih javnih sredstev iz 28. in 33. člena ZIUZEOP.

Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov:

v EUR (brez centov)	I-VI 2020	Delež	I-VI 2019	Indeks
Stroški materiala	4.284.910	3	4.997.547	86
Stroški storitev	15.987.861	12	17.101.366	93
Stroški dela	21.249.729	16	20.016.198	106
Odpisi vrednosti	92.047.662	69	90.188.170	102
Drugi poslovni odhodki	375.798	0	1.726.427	22
Skupaj	133.945.960	100	134.029.708	100

Stroški materiala

v EUR (brez centov)	I-VI 2020	Delež	I-VI 2019	Indeks
Stroški materiala	1.263.490	29	1.627.277	78
Stroški energije	2.006.611	47	2.308.259	87
Stroški nadomestnih delov	236.568	6	291.642	81
Odpis drobnega inventarja	652.998	15	658.475	99
Drugi stroški materiala	125.243	3	111.894	112
Skupaj	4.284.910	100	4.997.547	86

Stroški storitev

v EUR (brez centov)	I-VI 2020	Delež	I-VI 2019	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	422.834	3	458.915	92
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	6.439.355	40	6.016.859	107
Najemnine	311.170	2	834.508	37
Stroški plačilnega prometa	1.050.434	7	1.009.885	104
Provizija od prodanih vinjet	1.928.834	12	2.959.929	65
Stroški zavarovanj	762.414	5	371.541	205
Stroški študentskega dela	207.189	1	351.903	59
Storitve zunanjih DarsGo servisov	749.687	5	1.131.973	66
Drugi stroški storitev	4.115.944	26	3.965.853	104
Skupaj	15.987.861	100	17.101.366	93

Stroški dela

v EUR (brez centov)	I-VI 2020	Delež	I-VI 2019	Indeks
Stroški plač	14.686.754	69	13.977.533	105
Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	2.998.123	14	2.883.373	104
Drugi stroški dela	3.564.852	17	3.155.292	113
Skupaj	21.249.729	100	20.016.198	106

Odpisi vrednosti

v EUR (brez centov)	I-VI 2020	Delež	I-VI 2019	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	2.070.103	2	2.138.221	97
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	89.333.554	97	87.081.183	103
Amortizacija naložbenih nepremičnin	14.847	0	14.847	-
Amortizacija najetih osnovnih sredstev	512.426	1		
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev	114.932	0	950.963	12
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstev	1.799	0	2.957	61
Skupaj	92.047.662	100	90.188.170	102

Drugi poslovni odhodki

Drugi poslovni odhodki v višini 375.798 evrov se med ostalim nanašajo na stroške s počitniškimi kapacitetami, članarine, prispevke zbornicam, prispevke za stavbno zemljišče.

Finančni prihodki iz posojil, danim drugim

Finančni prihodki iz posojil, danih drugim, v višini 178.679 evrov med drugim izhajajo iz nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev DARS d. d. pri bankah v obliki depozitov v višini 178.644 evrov.

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih

Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih v višini 111.869 evrov zajemajo finančne prihodke iz poslovnih terjatev, zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb

Finančni odhodki iz oslabitve finančnih naložb v višini 634.291 evrov se nanašajo na prevrednotenje izpeljanih finančnih instrumentov.

Finančni odhodki iz finančnih obveznosti

Finančni odhodki iz finančnih obveznosti v višini 17.880.227 evrov se nanašajo na:

- finančne odhodke iz posojil, prejetih od bank
Finančni odhodki v višini 10.510.217 evrov predstavljajo obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov na dan 30. 6. 2020 znaša 1,43 %.
- finančne odhodke iz izdanih obveznic
Finančni odhodki v višini 3.654.038 evrov predstavljajo obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev na dan 30. 6. 2020 znaša 4,35 %.
- finančne odhodke iz drugih finančnih obveznosti v višini 3.715.971 evrov, ki se med drugim nanašajo na:
  - finančne odhodke v višini 1.935.998 evrov, ki predstavljajo obresti iz poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj,
  - finančne odhodke v višini 1.745.963 evrov, ki predstavljajo obresti od dolgoročno dobljenih posojil pri tujih podjetjih,
  - obresti iz naslova najemov v višini 33.098 evrov.

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 9.803 evrov med drugim vključujejo obračunane zamudne obresti iz naslova nepravočasno poravnanih obveznosti in negativne tečajne razlike.

Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 75.815 evrov predstavljajo odškodnine, prejete po sodbah, zaračunane pogodbene kazni, povrnjene stroške postopkov pravnih zadev in podobno.

Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 389.782 evrov vključujejo predvsem odškodnine, plačane po sodbah, stroške v revizijskih postopkih po zakonu o javnih naročilih, dane donacije in podobno.

Kratice in okrajšave

ABC	Avtomatsko brezgotovinsko cestninjenje
AC	Avtocesta
ASECAP	L'Association Européenne des Concessionnaires d'Autoroutes et Ouvrages à Péage (Evropsko združenje avtocestnih koncesionarjev in upravljavcev cestninskih cest)
BMS	Sistem za gospodarjenje s premostitvenimi objekti (<i>Bridge Management System</i>)
C-ITS	Kooperativni inteligentni transportni sistem (<i>Cooperative Intelligent Transport System</i>)
COVID-19	Koronavirusna bolezen 2019 (<i>Coronavirus disease 2019</i>)
DARS d. d.	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d.
DGD	Dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja
EBIT	Poslovni izid iz poslovanja (<i>Earnings before Interest and Taxes</i>)
EBITDA	Poslovni izid pred obrestmi, davki in amortizacijo (<i>Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization</i>)
ECS	Elektronski cestninski sistem
EFSD	Evropski sklad za strateške naložbe (<i>European Fund for Strategic Investments</i>)
EU	Evropska unija
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
HC	Hitra cesta
IT	Informacijska tehnologija
ITS	Inteligentni transportni sistemi
IZ	Investicijska zasnova
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo
NDM	Največja dovoljena masa
OPH	Operativni program varstva pred hrupom
OZS	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
PHO	Protihrupne ograje
PIZ	Predinvesticijska zasnova
PMS	Sistem za gospodarjenje z vozišči (<i>Pavement Management System</i>)
PZI	Projekt za izvedbo
ReNPRP30	Resolucija o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji za obdobje do leta 2030 (Uradni list RS, št. 75/16)
ROE	Donos na kapital (Return on Equity)
RS	Republika Slovenija
RŠCZ	Republiški štab za civilno zaščito
SDH	Slovenski državni holding, d. d.
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SP	Strokovne podlage
SRS	Slovenski računovodski standardi
ZDARS	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-UPB1) (Uradni list RS, št. 20/2004)
ZDARS-1	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/2010-ZDARS-1)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17)
ZIUZEOP	Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20)
ZSDH-1	Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/2014)
ZUJF	Zakon o uravnoteženju javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012)